

D O K U M E N T Y I

1 9 8 7

S o u b o r

dokumentů k IV. sjezdu

Svazu českých výtvarných umělců,

Praha - duben 1987

V zemi letitých tradic stavovských organizací umělců, střídající formy spolků, skupin, syndikátů a svazů výtvarníků, se jejich činnost těší pozornosti veřejné, především pak samotných tvůrců. Spontánní zájem o práci a postavení nynějšího Svazu českých výtvarných umělců vyvolal v posledním období jeho připravovaný sjezd, a to jak u těch, kteří byli do jeho řad vybráni, tak u těch, kteří byli ponecháni mimo ně. Ze širokého spektra generačních vrstev českých umělců, zásluhou jednotlivců a ještě více přátelských seskupení výtvarníků pramenila aktivita, jejímž jediným cílem bylo zlepšit činnost organizace, která u nás výtvarné umělce sdružuje i hájí a vytváří podmínky pro uplatnění jejich tvorby. Plénu chystaného sjezdu byly určeny rezoluce, formulující stanoviska různých generačních okruhů umělců i teoretiků. Shrnují náměty, připomínky i podněty k práci Svazu výtvarníků, právě tak jako připravené diskusní příspěvky jednotlivých delegátů. Dokladem tohoto poctivého úsilí, k němuž na znamení souhlasu připojila celá řada umělců a teoretiků své podpisy, jsou texty, zařazené do tohoto svazku.

Úvod

(Dopis malíře J. Jíry redakci Rudého práva, otištěný 14. dubna 1986 v rubrice "O co mi jde")

Klíč k našim dveřím

Je doba, kdy si myslím, že je konec jakéhokoliv spánku. Přicházejí nové myšlenky, na které lidé čekali, aby mohli být něčím spoluúčastni, aby mohli i svým zdánlivě nepatrným přínosem být ku prospěchu společnosti, ve které žijeme, bez frází a bez postranního sobectví. Není naším posláním jen přijímat dar, ale dávat, aniž člověk čeká na výplatu.

Myslím a cítím, že nejde jen o ekonomické a hospodářské úkoly, ale i o nový přístup v myšlení, o určitou etiku pravdivosti a zodpovědnosti. Věda a technika, i když ve službách lidstva, samy o sobě nevyřeší otázku, zda lidé budou žít šťastně. Je to vždy komplex celkového přístupu k životu, ke kterému umění neodmyslitelně patří. Lidé musí mít jistotu, že se mohou dívat, třeba skrze své děti, do budoucnosti, bez obavy z válek a nejistot, bez obavy z provizoria.

Cítím, že se musí začínat u sebe samých, a ne jenom čekat, že to za nás někdo udělá.

Věřím, že každý poctivý člověk zareagoval na to, co v posledních dnech slyšel, a každý by měl hledat sám v druhu svého povolání, jak přispět svým dílem k uskutečnění těchto nových, perspektivních myšlenek.

Jsem malíř a je mi 56 let - zamýšlel jsem se proto nad naším současným výtvarným životem a jsem přesvědčen, že je nezbytně nutné, aby i tato lidská činnost, jako je kultura a umění, byla v co největší míře spoluúčastna.

Žijeme a malujeme - ale tak nějak osamoceni. Umění by nemělo ztrácet svůj společenský význam. Věřím, že každé dobré

umění je umění angažované. Výklady jsou různé a kritéria jsou někdy problematická. Nejde jen a jen o služebnost, ze které se posléze stává jakési "nástěnkářství". Ten dopad je širší. Otevírají se dveře. A poučme se ze zkušeností - nejde o zevní formy.

Zkusme najít ten klíč k NAŠIM dveřím. Mluvíme jen a jen za sebe a vycházíme z toho, co člověku chybí, aby nebyl osamocen.

Chybí zde opravdový obraz našeho stavu myšlení. Chybějí zde častější vzájemné tvůrčí konfrontace, které by zřetelně odlišily to opravdové od toho, co je mnohdy nahrazováno vlivy a myšlenkami importovanými odněkud. Žijeme zde!

O co tedy jde? Škála výstav pořádaných Svazem českých výtvarných umělců a Českým fondem výtvarných umění je sice široká, ale řekněme si upřímně, podává-li skutečný a celkový obraz o stavu našeho výtvarného umění. Myslím, že tento obraz by nejlépe podala jakási každoroční přehlídka, které by se svým jedním nejlepším dílem uplynulého roku, sochařským, malířským atd., zúčastnil každý z výtvarných umělců. Tak můžeme skutečný přehled o myšlení každého z nás, a tím také dojde k oživení. Je to také okamžik, kdy dochází ke zmíněné pravidelné konfrontaci, která podle mého názoru je nezbytně nutná pro další vývoj a zkvalitnění našeho výtvarného umění, kdy každý je odpovědný sám za sebe a za své dílo před společností.

Nejenom malíři a sochaři a další výtvarníci, ale i strana a veřejnost by viděli myšlení svých umělců a to, myslím, by byl dobrý začátek. Byla by to také každoroční široká platforma i pro kritiku a pro výběr toho nejlepšího do celostátních přehlídek čs. výtvarného umění, konaných u příležitosti významných událostí a výročí, například v Jízdárně Pražského

hradu.

Domnívám se, že tato konfrontace by byla přínosem i pro pedagogy našich vysokých uměleckých škol, aby mohli své žáky vést podle svých nejlepších zásad a přesvědčení a ochránit je od dezorientací, ke kterým má mládí sklon a které potom mladé umělce, kteří vždy hledají nové cesty, vedou k pokoutnímu hledání někde venku a přivádějí je tak mnohdy na scestí.

Uvědomuji si, jak mnoho námahy a finančních prostředků věnuje náš stát na to, aby byl uskutečněn sen předchozích generací. Za dobu jednoho lidského života byly vybudovány stánky umění v Jiřském klášteře, Anežském klášteře a buduje se galerie moderního umění v bývalém Veletržním paláci. Ale uvědomil jsem si, když jsem procházel Slovenskou národní galerií v Bratislavě, kde jsou díla slovenských moderních umělců jako živé svědectví o svébytnosti kultury národa, že mi chybí už sedm let zde, v Praze, abych mohl, jako po celý svůj život, jít třeba jednou za měsíc podívat se na ty, kteří před námi vytvářeli tradice našeho moderního umění. Chybí mi, že už sedm let si nemohu jít popovídat s Václavem Špálou, který tak prostě zazpíval národní písničku; svoji modrou, nedělní, jako Erben Kytici. Chybí mi, že se nemohu podívat na pole Václava Rabase, že se nemohu poklonit Kremličkovi, Josefu Čapkovi a Jindřichu Pruchovi - není dobře, že jsou v depozitářích.

Zkusme začít od toho, co je naše práce a čím můžeme být prospěšní tomu, co se rodí. Je to můj soukromý názor, ale věřím, že je i obecnou potřebou nejen umělců samých, ale i lidí, kteří kulturu potřebují jako ekvivalent své práce. Zkusme a nebojme se v Praze obnovit takovou pražskou přehlídku. Všichni z toho budeme mít poznání a prospěch.

Praha jako srdce republiky by měla jít příkladem.

(Diskusní příspěvek malíře J. Jíry přečtený na přesjezdové schůzi malířů, členů i nečlenů svazu, na Vinohradech 17. XII. 1986)

Vážení přátelé,

před časem jsem si napsal pár osobních poznatků s označením JAKÝM PRÁVEM...

Potkávám své bližní, mladé profesionální kolegy a při pozdravu zní otázka: "Jak prodáváš?" S pocitem smutku jsem srovnával to naše srovnávání před 30 lety, kdy otázka zněla: "Co maluješ? Jak maluješ?" Slyšíte, prosím, tu strašlivou kvalitativní změnu? Zamysleli jste se nad tím, jakým právem byli a jsou tito mladí lidé hnáni do slepé uličky zbyrokratizované konzumace umění, kde míra společenského a tudíž i uměleckého žebříčku hodnot jsou peníze.

Ale prosím, nenechte se, vy mladí, opět svést tak zvaným generačním p r o b l é m e m. Je to velická léčka a vždycky se při řešení tohoto problému šikovně zapomnělo, oč vůbec v umění jde.

Chci zde upozornit a upřesnit, že se zde jedná o sjezd výtvarných umělců a ne politických pracovníků v kultuře. Říkám zde, že jsou i jiné dimenze, a to dimenze duchovních hodnot a to je přece něco jiného, než čtení statistik a hodinových přihloupilých referátů, v jejichž duchu se už 40 let vedou schůze a naše sjezdy. Umění je rodu DUCHA a já zde prohlašuji, že to se nedá naprogramovat.

Patřím ke generaci, která prožila válku ve školní lavici, prožila osmačtyřicátý a osmašedesátý rok, generace bo-
lavá sama sebou a do svých 45 let označovaná jako generace
mladá, aby se během roku stala starou a nepotřebnou.

40 let práce - to je lidský život a jen ten jediný máme, prosím, k dispozici - ano a JAKÝM PRÁVEM ho mnozí z mé generace museli prožít v ústrkách bez ozvuku veřejnosti, bez poct - protože byli tak zvaně odepsáni. Ale KČM? A JAKÝM PRÁVEM může např. pan profesor Akademie, jehož vliv byl svého času v oblastech výtvarného umění takřka neomezený, prohlásit, že právě tato poválečná generace je pro socialistickou kulturu n e - p o u ž i t e l n á .

Před půl rokem jsem napsal z poctivých pohnutek článek do Rudého práva KLÍČ K NAŠIM DVEŘÍM. Svaz, Fond, Vysoké školy vůbec nevzaly v úvahu obsah článku, ale hlavním zájmem byl JAKÝM PRÁVEM mohl být článek takového člověka publikován ve stranickém tisku. Velice bych žádal, abychom byli tolerantní v posuzování věcí - jsou věci i dobré, které se staly; za 25 let éry Svazu v čele s tajemníkem Černým byl Mánes opravdu černý, jako duše těch, kteří tam vládli. Dnes Mánes září čistotou a nové výstavní prostory čekají na snad dobré výstavy - a za to je třeba poděkovat!

Velice jsem o všem přemýšlel a žádám nás všechny, abychom si nevyřizovali osobní účty, ale nemohu si odpustit, abych se zde nezeptal JAKÝM PRÁVEM rozhodují třeba o mé práci a posuzují její hodnoty lidé, o nichž jsem osobně přesvědčen, že za normálních okolností by neudělali talentovou zkoušku na sklářskou školu v Brodě a kteří bezostyšně zastávají i místa profesorů.

A nyní se ptám sám sebe J A K Ý M P R Á V E M zde toto mohu říkat? Právem 40 let své práce této zemi, které jsme zůstali věrni. A oporou mi zde je Prohlášení umělců, které pozval sovětský spisovatel Čingiz Ajtmatov k jezeru Izyk-Kul letos na podzim (1966). Cituji myšlenku, kterou jsem za svůj

život slyšel po prvé:

"Budoucnost a osud lidstva nemůže být závislá jenom na rozhodování politiků, ale úlohu zde musí sehrát i lidský genius, síla fantazie talentovaných a tvořivých lidí." A s tím se naprosto ztotožňuji.

Než opustíme tuto místnost, žádám Vás všechny, abychom odhlasovali svolání minimálně ještě jednoho aktivu před sjezdem, na který budou přizváni i registrovaní u Fondu.

Víte, před nedávnem zemřel Pan sochař Vladimír Janoušek a v 60ti letech snad ani nebyl "zaregistrován". KČM? JAKÝM PRÁVEM?

Josef Jíra, malíř

Dopisy, rezoluce, připomínky,
návrhy
diskusní příspěvky

(Dopis zaslaný sjezdu Svazu českých výtvarných umělců v Praze
za příslušníky starších generací - nečten)

Sjezdu Svazu českých výtvarných umělců

Obracíme se ke sjezdu, protože se chceme vyslovit k některým zásadním otázkám činnosti organizace, která jediná v zemi sdružuje výtvarné umělce a jedná jejich jménem. Obracíme se ke sjezdu, protože má jednat o otázkách výtvarného umění, jehož podobu jsme v posledních čtyřiceti letech spoluvytvářeli a na jehož osudech máme hluboký podíl a zájem.

Vedení Svazu předstupuje před delegáty s hodnocením své práce. Hodnotí práci organizace, která je výběrová. Výběrovost se stává problematickou, jestliže Svaz má být sdružením těch, kdo jsou ideově a umělecky nejvyspělejší. Snad tomu tak někdy bylo. Dnes je však zjevné, že ve snaze zůstat u moci a posílit své postavení, vedení Svazu snaží se zastírat, že ideovost byla dávno zaměněna za komerční lpění na střídavě modernistických, zakademičtělých formálních postupech, které se vydávají za současnou podobu socialistického umění a že vysoká uměleckost už dávno vzala za své v manipulacích boje za udržení mocenských a komerčně výhodných pozic. To vše vedlo až k takovému zanedbání oprávněných požadavků veřejnosti, jakým byly - ani v tisku neskrývané - neúspěchy výstav volného umění, které Svaz loni pořádal ke 40. výročí osvobození.

Ideový a umělecký komerčně zabarvený oportunismus převážné části současné svazové elity vykazuje sebezáchovné tendence, které jsou pro výtvarné umění nesmírně škodlivé. Postihují totiž jeho budoucnost. Zabranují mu vykonávat onu motivující a poznávací funkci, která je předpokladem správného fungování umění ve společnosti. Lze to pozorovat na řadě jevů.

Především na tom, jak se vedení Svazu, zařikávajíc se stranickostí a ideovostí, pokouší v zárodku znemožnit každý moment nového, každý signál objevného výtvarného počínání. Za příklad může sloužit zmaření podnětné výstavy Prostor, architektura, výtvarné umění, která měla být uskutečněna před několika lety z podnětu mladých architektů a výtvarných umělců, za spolupráce Severomoravského KV SSM a Krajské rady ČSVTS v Parku kultury a oddechu v Ostravě, a to i za cenu stotisícové ztráty z prostředků vynaložených na již vytištěný katalog výstavy, který byl pak zašantročen; podobně byla potlačena i výstava mladých na Malostranských dvorcích, která byla mj. pokusem přivést umění blíže obecnstvu, spojit je s otázkami životního prostředí a hledat pro umění nové místo, a která se setkala s kladným ohlasem v tisku. Jejím pokračování, příštího roku, bylo pak zabráněno zcela. Stejný motiv - obavu z nového a skutečně pokrokového - má i skutečnost, že zdrcující převaha tzv. soutěží je neveřejná, uzavřená. Dalo by se mluvit i o mechanismech soutěžních porot a odborných komisí, kde stěží obстоjí zásada objektivního hodnocení; ta je příliš často znehodnocována kulooárovými jednáními a osobními či skupinkovými zájmy. Při nevolitelnosti členů jmenovaných administrativních dohlížetelských sborů věc přirozená... Časy, kdy poroty reprezentoval sbor odpovědně rozhodujících osobností vyhraněného charakteru, který byl dokonce ochoten a schopen veřejně obhajovat přijatá rozhodnutí, minuly. Totéž platí v podstatě o nákupních komisích všeho druhu.

Zanedbává se také rozvoj výtvarné teorie a kritiky, především v tom, že se pro ni nevytvářejí potřebné tribuny (za patnáct let se podařilo vzakřísit jeden měsíčník, Výtvarnou kulturu, jejíž úroveň ovšem odpovídá představám současného

vedení Svazu, a tak teorie - pokud vůbec - se rozvíjí v akademickém časopise Umění; o neexistenci čtrnáctideníku nebo týdeníku věnovaného výtvarnému umění ani nemluvě. Přičtíme k tomu zrušení nakladatelství Obelisk a bída teorie a historie umění je nasnadě.)

Omezuje se výstavní činnost ve svazových prostorách. Pod nejrůznějšími záminkami jsou z této výstavní činnosti eliminováni ti, kdo by mohli přinést něco objevného. Navíc - z odborového hlediska vyplývá, že na provoz a činnost svazových galerií přispívají stejnou měrou jak umělci registrovaní při ČFVU, tak ti, kteří jsou vedeni jako členové Svazu. Možnost vystavovat v nich však mají prakticky jenom ti druzí. Ostatním se na žádosti o výstavy ani neodpovídá. Ani zde nejsou uplatňována kritéria umělecká, nýbrž osobní a stroze administrativní. Rádi bychom upozornili delegáty sjezdu, že v naší výtvarnické obci žije řada umělců, jejichž počet a mnohaletá tvůrčí činnost není zanedbatelná a kteří nemají šanci předvést veřejnosti výsledky své práce. Pokud něco z nich pronikne přece jen ostře sledovanými jurovacími koly příležitostných výstav, najde se vždycky dostatek "pádných důvodů", aby byla tato díla svěšena třeba již z nainstalovaných panelů. Souvisí to zřejměs tím, že uvnitř výtvarné obce jsou prostě dvě skupiny výtvarníků: skupina "ostře sledovaných" a skupina "ostře protežovaných". Tato skutečnost není již ani skrývána a působí často až komicky... Při tomto rozlišování jsou umělecká kritéria zcela zanedbatelná. V praxi se tak potvrzuje rčení, že "socialistický realismus může být cokoli, ale ne od kohokoli".

Není potom divu, že funkci svazových výstavních síní musejí suplovat jiná místa, například různá kulturní zařízení,

i když často mají málo vhodné podmínky. Svaz potom činnost takových zařízení pozoruje s podezřením a snaží se jí zabránit, a sahá přitom dokonce i k policejní asistenci. Ordinátoři takových postupů zapomínají zřejmě na to, že takové metody práce připomínají spíš drezuru, než prozíravou kulturní politiku. Pravda, Svaz se může v tomto ohledu vykázat dokonce "úspěchy"; zůstává ovšem otázkou, nakolik je taková "úspěšnost" trvalou a inspirující hodnotou pro budoucnost...

Velmi špatné pak je, že vedení Svazu řeší všechny důležité ideové a organizační otázky bez účasti členstva, které tvoří její lhostejnou "masovou" základnu, jen záminku pro jeho libovolné počínání. Dodnes není dořešena organizační struktura Svazu, zvláště ve velkých městech a především v Praze, kde neexistují ani základní organizační jednotky Svazu. Kontakt mezi jednotlivými členy Svazu a jeho institucemi není prakticky žádný. Nedávné předsjezdové aktivity členů i nečlenů Svazu, svolané zčista jasna po letech naprostého mlčení, nečinnosti a pasivity nemohou na absenci vnitrosvazového dění nic změnit.

Dějiny umění vlastně ukazují, že umělecká úroveň a společenská důsažnost umění se neurčuje slovy těch, kdo si ji snaží přisvojit. Nejlepším prostředím pro vznik dobrých a velkých děl je ovzduší konfrontace hodnot, volné výměny názorů, směřování, výstav - a to např. i v internacionálním měřítku socialistické soustavy. Nedojde-li k takové situaci a potrvá-li monopol dosavadní sterilní svazové elity, nebude mít společenská praxe - tedy historie umění - o čem v našem výtvarném umění rozhodovat. Servilnost spojená s touhou po osobním prospěchu přinášela v dějinách umění vždycky jen zapomenutí.

Věříme, že delegáti sjezdu pochopí naše stanovisko a zaměří jednání a usnesení sjezdu tak, aby se slova shodovala s činy, aby objevná umělecká díla a nikoli akademicko-komerční aspirace nalézaly svá místa, aby uměleckost byla opět symbolem novosti a společenské závažnosti výtvarného projevu.

Praha, 14. listopadu 1986

Seznam podepsaných k dopisu sjezdu Svazu českých výtvarných
umělců v březnu 1987 ze 14. listopadu 1986

nár. umělec akad. malíř Jan Bauch

akad. malíř František Ronovský

akad. malíř Josef Jíra

akad. malíř Jaroslav Šerých

akad. malíř Ivěta Válová

akad. malíř Karel Vaca

akad. malíř Vladimír Jarcovjak

akad. malíř Zdeněk Prokop

akad. malíř Marie Jančová

akad. sochař Olibran Zoubek

akad. malíř Bedřich Dlouhý

akad. sochař Vladimír Preclík

akad. malíř Zdeněk Beran

akad. malíř Stanislav Kolíbal

dr. Jiří Šetlík

akad. malíř Pavel Nešleha

akad. malíř Čestmír Kafka

grafik Josef Hampel

grafik Josef Skalník

akad. sochař Miloslav Chlupáč

akad. malíř Jitka Válová

akad. malíř Jaroslav Králík

akad. sochař M. Hájek

akad. sochař Zdeněk Falcr

akad. malíř Zdena Fibichová

akad. malíř Ludmila Jandová

malíř J. Voves

akad. malíř Jaromír Wišo

akad. sochař Věra Janoušková

akad. malíř Adriena Šimotová

akad. malíř J. Lacina

Alena Guttfreundová-Novotná

akad. malíř František Doležal

akad. malíř Adéla Matasová

akad. malíř J. Severová

akad. malíř Josef Mžyk

akad. sochař Hugo Demartini

akad. malíř J. Rada

akad. sochař Hojmír Preclík

akad. malíř Ladislav Karoušek

akad. malíř Theodor Pištěk

akad. malíř Kateřina Černá

(Dopis zaslaný sjezdu Svazu českých výtvarných umělců v Praze
za příslušníky střední generace - nečten)

Stanovisko střední umělecké generace k současnému stavu
české výtvarné kultury a navrhované změny

(Podkladový materiál pro předsjezdové a sjezdové diskuse)

Střední generací myslíme umělce, kterým je okolo čtyřiceti let. Takové vysvětlení není zbytečné a má svoji logiku, protože tato generace dokázala zestárnout o víc než deset let, aniž stihla být mladá.

Jak víme z historie, mnozí z klasiků v těchto letech buď byli na vrcholu tvůrčích sil a realizovali monumentální díla, neb ti méně šťastní završili dílo tím, že zemřeli. To je ovšem luxus, který si my dovolit nemůžeme, protože vlastně jako generace neexistujeme. I toto tvrzení není ironií, ale pouhou skutečností.

O existenci dnešních čtyřicátníků se měla veřejnost dozvědět a jejich tvorbu zhodnotit zhruba před pěti lety. Národní galerie, jediná instituce, která zachovává objektivně kontinuitu v českém výtvarném umění a za poslední dobu uspořádala řadu výstav vysoké úrovně, měla tehdy ctižádost seznámit veřejnost se zisky svých sbírek a nákupy těch tehdy nejmladších.

Avšak připravená expozice, již nainstalovaná, nespátřila světlo světa, ani ji nezahlédlo oko diváka. Od té doby uplynulo několik let a tehdejší dospělí mladí se stali zralými občany i umělci, jak přísluší ke čtyřiceti letům věku.

Administrativní zásahy stejného typu, jako tehdy ve Valdštejnské jízdárně, míří dodnes do stejného terče, ať při realizaci výstav na domácí půdě, tak v kolekcích určených k informaci o českém umění v zahraničí. Tímto terčem je tvorba a

produkce řady autorů, kteří dozráli v kvalitní umělce s mistrovskými výsledky.

Nutno předeslat, že se jedná o autory, kteří v době politických krizí právě začali se studiem. Školení této generace obstarávali současní národní umělci, kteří před patnácti lety dokázali vytvořit v ateliérech tvůrčí atmosféru s vysoko posazenou kvalitativní laťkou. Kromě vlivu profesorského sboru docházelo pochopitelně k ovlivňování studentů i jednotlivých ateliérů navzájem. Hodnocení se praktikovalo podle zásluh.

Ukončením studia byl konec s takovým hodnocením a udivení absolventi se museli adaptovat na nová kritéria nově ustaveného SČVU. Pravidla to byla poměrně jednoduchá, šlo o projev loajality účastí na vyhlášených stipendiích s nejrůznějšími tématy inovovanými z padesátých let, se zjednodušeným hodnocením a posuzováním výsledků.

Tato kuratela byla výhodným způsobem existence pro neschopné, avšak méně akceptovatelná pro schopnější, nebo neakceptovatelná vůbec. Tímto způsobem se připravovala tehdejší mladá generace nikoliv na tvůrčí zápas, ale na živnostenskou praxi. Mnohého absolventa to stálo talent anebo to zpomalilo jeho vývoj.

Přesto se však stalo nemožné. Ačkoliv se v praktikách vedení SČVU nic nezměnilo, stojí tu celá řada umělců zastoupených v řadě veřejných institucí, v galeriích, sbírkách. Generace čtyřicátníků, za kterou je konkrétní a kvalitní výsledek, se logicky zajímá o svoji budoucnost. S tím souvisí řada nezodpovězených otázek, které nikdy nebyly položeny, protože SČVU se vždy obratně vyhnul možnosti dialogu.

Citát sovětského kunsthistorika V. Manina je jakoby

"ušit" na naše poměry. Byl uveřejněn v Rudém právu 10. 9. 1986 pod názvem "Přestavba nebo přebarvení":

"Nesmírně důležitá je sama veřejná informovanost. Ve výtvarném umění má svou specifiku. Veřejnost není seznámena s tím, jak probíhají koupě uměleckých děl ministerstvy kultury a svazy výtvarných umělců, čím je motivováno ocenování toho kterého výtvarníka, proč jsou konkurzy uzavřené, proč se nevysvětlitelně popularizují jedna jména a drží se ve stínu jiná, neexistuje široké a všestranné posouzení udělování státních nebo jiných cen."

Tvorba našich profesorů naštěstí nevypadává z kontextu místní a evropské tradice. Všechno nasvědčuje tomu, že kontinuita této tradice, která se logicky promítá i v naší tvorbě, není onou, vedením SČVU často vzpomínanou hrozbou pro to, co je nazýváno socialistickým realismem a nikdy nebylo specifikováno. Naopak katastrofou je diletantismus za socialistický realismus vydávaný.

K takovému tvrzení opravňuje skutečnost, že řada dnešních socialistických realistů byla v šedesátých letech vším možným, jen ne realisty, což je jasně dokumentováno v časopisech a monografiích z těch let. Takže to nejsou čtyřicátníci, kdo diskreditují českou výtvarnou kulturu tím, že rozvíjejí odkaz a zkušenosti svých profesorů a nespokojují se jen epigonstvím.

Naopak setrváváním na zmíněném odkazu potvrzují, že česká výtvarná kultura zůstala životaschopná. Je na čase o tom přesvědčit i veřejnost. Proto se domníváme, že by SČVU měl fungovat jako tvůrčí svaz, v plném kontextu se skutečnou realitou a nikoliv být arbitrem, který ve svém zúženém mocenském vedení sdružuje schopné demagogické manipulátory, ale nedosta-

tečné umělecké a lidské autority.

Z článku J. Jíry, zveřejněném v Rudém právu v květnu tohoto roku jasně vyplývá, že absence publicity výtvarných děl a nedostatek informovanosti škodí umělcům všech generací.

Praxe SČVU jakoby napovídala, že se jedná o osobní účtování s jednotlivci a generacemi či skupinami, které v minulém svazu zaujímaly pozice a funkce, po nichž toužili funkcionáři současní. Proto také řada autorů, kteří dovršili padesátku či šedesátku má problémy se zveřejňováním své tvorby.

Jak si však tutéž averzi SČVU zasloužila generace čtyřicátníků, je těžké vysvětlit. Naši profesori, buď penzionováni, nebo mrtví, mají za sebou díla, která jsou nedílnou součástí kulturního bohatství národa, a proto byli také profesory jmenováni. I pro ně bylo zřejmě obtížné vyznat se v terénu a ovlivňovat ho ve prospěch talentovaných žáků v nově nastolených pravidlech stávajícího vedení svazu.

Skutečnost, že mladá generace nemá možnost přesvědčit se o skutečných hodnotách a omylech české výtvarné kultury, vede k zájmu o vnější vlivy, před nimiž SČVU často varuje. Právě on má však podíl na všem negativním, co ve výtvarném umění existuje, včetně komercializace.

Izolování generací, nedostatek publicity a výstavní činnosti, role dozorce, na níž se SČVU degradoval, se logicky obrací proti němu.

Za posledních patnáct let vyrostly nové osobnosti, ale mnohé snažení a talenty byly zmařeny, protože se jim znemožnil přirozený vývoj. Je na čase dát znovu šanci všem kvalitám, které se mohou prokázat jen jejich zveřejněním.

Zanedlouho se budou opět volit nové svazové orgány, až po vedení svazu. Zavedená diskriminace, rozdělující absolven-

ty vysokých škol na registrované v ČFVU a registrované ve svazu pochopitelně znemožní jakkoli ovlivňovat výběr kandidátů.

Máme oprávněné obavy, že se budou snažit potvrdit sami sebe mnozí dosavadní funkcionáři, kteří vystupují v roli nepostradatelných strážců výtvarné kultury. My však víme, že umění nepotřebuje dozor k tomu, aby vznikalo, ani k tomu, aby existovalo. Potřebuje žít se společností, ve které vzniká, aby prokázalo svoji životnost. Potřebuje jiné, nové, schopné a inteligentní vedení, které bude výtvarnému umění otevírat prostor a možnosti, aby byl národ o to bohatší a získal respekt, který mu v rámci Evropy náleží.

Rozdělením na fond a svaz se prakticky znemožňuje širší obci výtvarných umělců podílet se na správě svých věcí a ovlivňovat praxi SČVU a slouží vedení SČVU k snadnější manipulaci. Tento stav nemá obdoby v žádném uměleckém svazu, ani ve Svazu slovenských výtvarných umělců. Činnost svazu a jeho jednotlivých komisí není zveřejňována a nepodléhá kontrole z pléna, ani kritice. Dochází tak k soustavnému zkreslování bilance českého výtvarného umění.

Výstavní aktivita SČVU se omezuje na obsazování svazových síní většinou průměrnou produkcí, nebo výsledky vyhlášených stipendií. Velké výroční přehlídky jsou vždy nesený především v duchu povrchní ideové účelnosti. Kritická hodnocení v tisku téměř neexistují. Je třeba vytvořit prostor pro zveřejňování výtvarné kritiky, seznamovat veřejnost s tvorbou všech generací a výtvarných okruhů, aby se veřejnost sama mohla přesvědčit o skutečném stavu výtvarné kultury.

Jen otevřené konfrontace, dávno běžné v sousedních zemích socialistického tábora, budou užitečným spojením nejen mezi generacemi, ale i mezi umělci a společností. Takové even-

tualitě se však vedení SČVU brání.

Pružnější vedení svazů výtvarných umělců spřátelených socialistických zemí vytvořilo prostor svým tvůrcům k výkonům, které se důstojně řadí do rámce současné evropské kultury.

Praxe SČVU ve svém důsledku vede k tomu, že se dostal do mezinárodní izolace.

Na základě výše uvedeného požadujeme:

1. Svolat předsjezdovou diskusi na nejširším základě, to jest i za účasti výtvarníků registrovaných při ČVU a vytvořit podmínky pro navrhování vedoucích funkcionářů svazu z pléna.
2. Na předsjezdových diskusích projednat toto zcela nevyhovující rozdělení na členy svazu a fondu.
3. Vytvořit předpoklady k pravidelnému kontaktu výtvarníků všech generací.
4. Umožnit každoročně zveřejnit výtvarníkům to nejlepší z produkce uplynulého roku dle jejich vlastní volby, mimo rámec oslav významných výročí.
5. Nově ustavit teoretickou sekci za plnoprávné účasti všech teoretiků, kteří se aktivně zúčastňují výtvarného dění.
6. Vzhledem k tomu, že dosavadní časopis Výtvarná kultura neinformuje o domácím a světovém dění v plném rozsahu aktuální problematiky, požadujeme otevřít prostor pro kritiku na stránkách již léta žádaného čtrnáctideníku a vytvoření samostatného svazového nakladatelství.
7. Otevřít prostor k pracovním kontaktům pléna a předsednictva, tak, aby byly zveřejňovány závěry předsednictva a mohly být podrobeny kontrole a kritice z pléna.
8. Dodržování zásad práce uměleckých komisí a to zejména pokud se týče pravidelného obměňování jejích členů.

9. Zamezení dosavadní kumulaci funkcí, nemající v minulosti obdoby. Zamezení srůstání aparátu SČVU a ČFVU.

akad. malíř Vladimír Novák	akad. malíř Miloslav Marschal
akad. malíř Ivan Bukovský	akad. malíř Jan Holoubek
akad. malíř Václav Bláha	akad. malíř Pavel Mühlbauer
akad. malíř Petr Pavlík	akad. malířka Marie Blabolilová
akad. malířka Jitka Svobodová	akad. malíř Jiří Láta
akad. malíř Jaroslav Dvořák	akad. malíř Jarmila Janůjová
akad. malíř Stanislav Judl	akad. malíř Dalibor Němec
akad. malířka Petra Oriešková	akad. malíř Viktor Žabinský
akad. malíř František Modonský	akad. malíř Jaroslav Sváb
akad. malíř Jindřich Růžička	akad. malíř Milena Šoltézová
akad. malířka Jana Kremanová	akad. malíř Jaroslav Alt ml.
akad. malíř Antonín	akad. malíř Eva Sandlerová
akad. malíř Vladimír	akad. malíř Michal Tomek
akad. malíř Jiří Sozanský	akad. malíř Boris Tesař
akad. malíř Michael Rittstein	akad. malíř Luděk Filipický
akad. malíř Ivan Ouhel	akad. malíř Vladimír Kopecký
akad. malíř Pavel Smolík	
akad. malíř Tomáš Švéda	
akad. malíř Jindřich Modráček	
akad. sochař Jiří Beránek	
akad. malíř Svatopluk Klimeš	
akad. malíř Jaromír Knotek	
akad. malířka Zuzana Nováčková	
akad. sochař Kurt Gebauer	
akad. malíř	

(Dopis zasláný sjezdu Svazu českých výtvarných umělců v Praze za příslušníky střední generace, jako příloha k signovanému dopisu - nečten)

Rozbor praxe ŠCVU, jako reprezentanta české výtvarné kultury za uplynulých patnáct let (z hlediska střední generace)

S vědomím odpovědnosti ke složité a specifické situaci v současné výtvarné kultuře je nutné popsat některá důležitá fakta a atmosféru uplynulých let ve výtvarném životě. Protože informovanost orgánů ve struktuře státního aparátu, které kulturu spravují, je po léta jednostranná. Tento informativní text vznikl jako zkušenost řady umělců, registrovaných při ČFVU a ve ŠCVU. Jednotlivým momentem jak členů svazu, tak registrovaných u fondu jsou obdobné zkušenosti s praxí vedení svazu za uplynulých patnáct let. Jeden a půl desetiletí je doba dostatečně dlouhá, aby se prokázala podstata organizace svazu, která se považuje za výběrovou.

Nově ustavený ŠCVU byl v roce 1972 prohlášen za organizaci výtvarných umělců, ačkoliv sdružoval pouze asi 8% z celkového počtu umělců a měl vysoký věkový průměr. Tento fakt vzbudil brzy pozornost a tak se svaz v průběhu let začal zvolna rozšiřovat a omlazovat. Dodnes je věkové zastoupení ve svazu velkým problémem.

Vraťme se však o patnáct let zpět a sledujme vývoj a praxi nově ustaveného svazu. Do nové organizace nebyl přijat nikdo z vedení minulého svazu ani žádný kvalitní umělec z výtvarných okruhů, které do té doby reprezentovaly kvalitu jak na domácí půdě, tak i v zahraničí. Takový postup byl obhajován frázemi o formalismu a byla tím míněna formální příbuz-

nost děl českých výtvarných umělců s evropskými a světovými proudy té doby. Nejen to, členy svazu se automaticky nestali ani umělci jako Josef Jíra, ryze český malíř a rovněž ne klasik figurální malby František Ronovský. Do dnešní doby nedostal členství ve svazu ani fondovou registraci Bohdan Kopecký, jediný malíř, který po roce 1948 svým životem a dílem vycházel z reality socialismu a jeho budování.

Podívejme se však zejména na situaci tehdy mladé generace, která úspěšně a šťastně nastoupila v šedesátých letech do reality české výtvarné kultury. Díla řady mladých autorů se rychle a po zásluze stala součástí sbírek galerií regionálních i Národní galerie. Úspěšně reprezentovala výtvarnou kulturu na přehlídkách doma i v zahraničí. Praxe nového svazu už tehdy začátkem sedmdesátých let byla v rozporu s platnými stanovami (viz článek 4). V praxi to především znamenalo nepřijímat tyto mladé talenty do svého středu, nevystavovat je, nepublikovat informace o jejich práci, znemožňovat a komplikovat nákup jejich děl v galeriích atd. Tato politika měla vést v důsledcích k tomu, aby jména a díla nejen starších autorů, ale i mladých talentů zmizela z výtvarné scény i z povědomí další nastupující generace. Tento postup měl být zřejmě odstrašujícím příkladem pro všechny další. Za všechny autory, kteří tehdy osobně i ve svém díle doplatili na praktiky svazu, jmenujme malíře a sochaře: Jiří Načeradský, Jiří Sopko, manželé Orišekovi, Karel Pauzer, Zdeněk Beran, Pavel Nešleha, Rudolf Němec, Oldřich Kulháněk a další. Většina z těchto mimořádných talentů nemohla a už ani nebude mít možnost realizovat plně své schopnosti, ačkoliv jak potvrzuje čas, v mnohém předznamenávala tendence v evropské současné kultuře. V těchto hrubých obrysech se odbývala realita sedmdesátých let, do níž vstupovala

generace, která neměla a nemohla mít jakékoliv spojení s politickou realitou té doby a byla vychována v demokratickém ovzduší AVU a VŠ UMPRUM, škol, které měly tehdy velmi kvalitní obsazení profesorského sboru. Do r. 1973 se v podstatě novému svazu nepodařilo vyvíjet tlak na umělecké školy a dílčí změny ve struktuře pedagogů byly zanedbatelné. Po tom se již definitivně potvrdilo, že nový svaz považuje své vlastní stanoviny za prázdné fráze, především v souvislosti se zájmem o mladou generaci (viz bod 4 stanov). Cílem svazu nebylo plnit tato ustanovení, ale vnutit svá živnostenská pravidla dalším z nastupující generace a to pokud možno již na školách, vzbudit v nich obavu z holé existence v případě, že by chtěli zůstat čestnými umělci i občany, kteří mají na zřeteli především zachování kontinuity a tradice v českém výtvarném umění, i solidní úroveň vlastní práce. Mezi atmosférou na uměleckých školách a reálnou praxí ve výtvarném životě byl v sedmdesátých letech propastný rozdíl. Pro každého nastupujícího umělce nevystaly pouze problémy ekonomické, ale zásadním problémem bylo orientovat se v uměle přerušené kontinuitě české výtvarné kultury. Je nutné zmínit, že svaz neplnil další bod svých stanov - č. 5 -, omezoval se v podstatě na realizaci výstav výhradně programových a o realitě výtvarné kultury sousedních socialistických zemí a pokrokových umělců ostatních států neinformoval. To obstarávala především Národní galerie řadou výstav, např. Renata Gutussa - Boje a zápasy, Vespigniani apod. Za patnáct let své existence nevstoupil nový SČVU do dialogu se širším plénem výtvarnické obce a dokonce negoval polusy o navázání takového dialogu, nevystavením výtvarných děl některých umělců i na výročních přehlídkách - viz 30. výročí osvobození atd. To je v rozporu se článkem stanov č. 3.

Veřejná informovanost o tvorbě umělců všech generací, kteří tvořili kulturu šedesátých let nebyla žádná, svaz si osoboval právo zasahovat do jakékoliv aktivity výstavní či publikační mimo rámec svazu. Nejružnějšími zákazy, nedoporučeními a dezinformováním pracovníků kulturních zařízení znemožňoval nejen veřejnou informovanost, ale i vzájemnou mezi generacemi výtvarníků i v rámci jednotlivých generací. To byla realita, do níž vstoupila generace mladých v r. 1972 a později. Od roku 1969 do roku 1976 neproběhla jediná přehlídka mladé tvorby. Nakonec současněs kritizovaným věkovým průměrem byl svaz nucen uspořádat přehlídku mladých autorů do 35 let. I v tomto případě nové vedení svazu vytvořilo příslušnou komisi, která řadu autorů nedávno absolvujících AVU a VŠ UMPRUM s výbornými výsledky vyloučila z možnosti vystavovat se svými vrstevníky tak, jak to bylo běžné v rámci školy. Takže ani tímto řeckně pracovním setkáním nebyla veřejnost vyčerpávajícím způsobem informována o nové nastupující generaci. SČVU tehdy poprvé a naposled uspořádal u příležitosti zakončení výstavy diskusi pro vystavující malíře a sochaře s předsednictvem svazu. Nevystavené autory, které by diskuse jistě také zajímala, raději nepozval. Překvapení představitelé svazu, kteří se domnívali, že mladí výtvarníci víceméně prokáží loajalitu, zjistili, že jsou jim kladeny nepříjemné otázky stran všech živých problémů ve výtvarné kultuře té doby, které tížily nejen mladou generaci, ale všechny generace. Na konkrétní dotazy reagovali nic neříkajícím výčtem nic neříkajících údajů a nesrozumitelnými demagogickými monology. V každém případě však to byl poslední pokus tohoto druhu, ačkoliv na závěr setkání se představitelé svazu zavázali k průběžnému vedení diskusí a vyjasňování rozporů, jak jim ukládají stanovy (bod

č. 3).

Nadále se však odbyvala setkání pouze pro stipendisty a nikdy nepřesáhla rámec živnostenský. Z toho vyplývá, že ke generacím vyškolených po politických krizích zaujímal vedení svazu stejně arogantní postoj, jako ke generacím šedesátých let. Tato arogance znemožnila mladé generaci zaujímat pozitivní stanovisko vůči svazu, jako autoritě, reprezentující výtvarnou kulturu. V roce 1977, po nezdařené výstavě mladých využila řada nastupujících umělců možnosti setkat se se svými díly vzájemně na chodbách Mikrobiologického ústavu v Krči, aby se porovnaly výsledky a bylo možno pro každého individuálně využít této zkušenosti pro vlastní tvorbu. Reakce svazu vyzněla stejně nenávislně jako v případě jiných podobných pokusů. Toto pracovní vystoupení běžně realizované na školách mělo být obligátně přesunuto na platformu ideového prohrěšku. Že se tak nestalo, za to vděčí umělci kompetentním osobnostem v české výtvarné kultuře mimo SCVU. V roce 1980 se stejně dařilo autorům rozsáhlé expozice, kterou na vlastní náklady realizovali v památníku protifašistického odboje na půdě Malé pevnosti v Terezíně. Nic neznamenaly hlasy účastníků odboje a představitelů Svazu protifašistických bojovníků, kteří expozici hájili a stáli za ní. Ještě několik let potom byly výstavy v Mikrobiologickém ústavu a v Terezíně zmiňovány na školeních kulturních pracovníků jako odstrašující a pobuřující. Reakce svazu v obou těchto případech se dají označit za patologické. Následoval pokus o dialog se svazem ze strany Národní galerie, která chtěla uspořádat ve spolupráci s ním výstavu mladých v Městské knihovně a v dalších výstavních prostorech. I tento pokus byl negován, ačkoliv komise mladých v rámci svazu se usnesla a vyjádřila kladně ve prospěch

tohoto projektu. Souhlas komise mladých a návrhy k realizaci i zápis jednání nikdy nebyly svazem doručeny vedení NG. Následuje již vzpomenutá Valdštejnská jízdárna, kdy na nátlak svazu nebyla otevřena již nainstalovaná výstava z přírůstků NG od mladé generace.

Postupně byla utlumena na sklonku sedmdesátých let a v průběhu osmdesátých let výstavní činnost ve dvou dobře fungujících kulturních střediscích a sice v Galerii ve věži v Mělníku a Kulturním středisku v Dobříši. Díky cenzurní činnosti pobočky Středočeského kraje zde bylo znemožněno pořádání několika výstav a tím zcela podvázána vítaná kulturní aktivity mimo pražské centrum. V zájmu bohatství našeho kulturního života je třeba odstranit nemístnou praxi, aby svazové orgány zasahovaly svými doporučeními působícími prakticky jako zakazy do činnosti jiných kulturních institucí, které jako v případě krajských a oblastních galerií disponují vlastními odborně školenými pracovníky. Tato praxe se v dnešní bilanci jeví jako systém organizovaného potlačování prvků kritického výběru a hodnocení výtvarné tvorby. Situace, za níž proferování autoři sami organizují a ovlivňují i struktury kritického hodnocení, nemůže vést než k celkové stagnaci kulturního života. SČVU, který za neúčasti umělců registrovaných u fondu v současné době nepředstavuje jen zlomek činných výtvarníků, ale zahrnuje i členy, vykazující se dílem nízké profesionální úrovně. Za této situace zasahuje zcela neoprávněně i do činnosti výtvarných oddělení našich nakladatelství. Zde nemůže ve shodě se svou problematickou podstatou prosazovat nic jiného než průměr a konvenci, tak jak o tom svědčí i praxe současných výstav. Setkáváme se tu často s případy, že řádní členové svazu vystavují díla na pomezí banality a kýče. Výběrová

práce nakladatelství je právě jedním z nutných kritických korektivů, které by neměly být ovlivňováním ze strany zájmových skupin ve vedení svazu dotčeny. Situace v naší výtvarné kultuře se dnes vyvíjí v rozporu s kulturním životem sousedních socialistických států. Zde všude jsou mladé tvorbě otevřeny dveře nejen v kulturních zařízeních, ale i ve významných státních institucích, jako je Národní galerie v Budapešti a Berlíně. Teoretikům, kteří se touto tvorbou zabývají, je poskytnut hlas v odborných časopisech. Je nutné položit si otázku, pro koho je SCVU výběrovou organizací, koho reprezentuje, jaké cíle sleduje. Uvedenými příklady je doloženo, že je především mocenskou organizací, která neplní své stanovy ani v rámci své struktury, ale naopak neguje vše živé, nedává prostor pro dialog s nastupujícími generacemi, dokonce je tak výběrová, že neuděluje členství ani mladým umělcům, absolventům AVU, kteří jsou členové politických organizací, jako je SSM a KSČ. Jak prokázaly nedávné plenární schůze, nedodrжуje svaz stanovy ani v tomto případě a systém voleb delegátů znemožňuje jakýkoliv zásah z pléna. Nedává prostor generacím, aby se vzájemně poznaly a mohly k sobě zaujmout stanoviska v realitě současné výtvarné kultury. SCVU je v podstatě elitní živnostenská organizací, která se dívá na jakýkoliv pokus o oživení své struktury členy svazu i mimo svaz nepřátelsky. SCVU má od svého ustavení svou revizní komisi, která však nikdy neshledala nic nepatřičného nebo chybného v činnosti svazu a naopak klidně přihlížela kumulaci funkcí zúženého vedení svazu, manipulacím, živnostenství, přihlížela dlouhé roky nenaplňování stanov a je proto spoluzodpovědná za neúnosný stav ve výtvarné kultuře. Z toho všeho vyplývá, že je třeba zásadních změn ve vedení svazu, kdy musí za profitující

životníky nastoupit umělecké a občanské autority, které budou mít na mysli nikoli své osobní zájmy, ale zájmy české výtvarné kultury. Jen tak se zvýší prestiž české kultury, která má dostatek talentů, aby měla co nabídnout společnosti, v níž žije a vzniká a mohla důstojně vypovědět o duchovní síle národa za jeho hranicemi.

V současné době všechno nasvědčuje tomu, že končí doba příznivá pro skupinové zájmy ve všech sférách našeho života a tedy i ve výtvarné kultuře. Tato doba vyžaduje hodnocení a přehodnocování, vyžaduje důkladný rozbor chyb a omylů, stejně jako vyžaduje konstruktivní návrhy, řešitelné v realitě naší společnosti. Návrhy ze strany mladých i starších výtvarných umělců byly odeslány vedení SČVU jako podkladový materiál k jednání plenárních schůzí svazu ke sjezdu SČVU. Tyto texty, ačkoliv byly hodnoceny našimi ústředními orgány, zůstaly bez odezvy. K textu, který je věcným konstatováním reality patnáctileté praxe SČVU z pohledu umělců, kteří dovršují nebo přesáhli čtyřicet let věku, přikládáme opět původní znění původního textu odeslaného jako diskusní příspěvek plenárním schůzím svazu. Během poslední doby se ukázalo, že mladá, střední i starší generace má na současný stav české výtvarné kultury jeden pohled a na řešení společný názor, který je vyjádřen společnými požadavky a návrhy na ozdravení situace ve výtvarné kultuře.

(Dopis zaslaný sjezdu Českých výtvarných umělců v Praze
za příslušníky mladé generace - nečten)

Prohlášení mladých výtvarníků k připravovanému sjezdu Českých
výtvarných umělců

Vážení soudruzi,

na březen 1987 byl svolán sjezd výtvarných umělců. My, mladí výtvarníci do 35 let jsme přesvědčeni, že tak jako v ostatních odvětvích lidské činnosti, vědě a technice, politice, ekonomice, hospodářství nastalo období nových způsobů myšlení a přístupů k veškeré práci, tak i v kultuře a umění, které je s životem každé společnosti neodmyslitelně spjato, je třeba dosáhnout zásadních kvalitativních přeměn pro další zdokonalování naší rozvinuté socialistické společnosti, a to za účasti všech, zejména nás mladých.

Domníváme se, že mnoho prvků organizační struktury a způsobů práce SČVU v současné době již nevyhovuje a nedostatečně podporuje vývoj výtvarného umění tak, aby se stalo skutečným a pravdivým celkovým obrazem myšlení a práce současných českých výtvarných umělců, aby jeho potencionální výchovné možnosti byly plně využity pro vzdělávání a estetické cítění našeho národa, neboť kvalitu uměleckého díla určuje čas a především veřejné povědomí. Aby nás naše výtvarné umění důstojně reprezentovalo i v zahraničí, jak tomu bylo v minulosti.

Jsme přesvědčeni, že právě význam výtvarné kultury pro naši společnost na straně jedné a dlouho neřešené nedostatky, neosvědčené metody a postupy na straně druhé si vyžadují zásadní řešení za co nejširší účasti všech výtvarných umělců

bez ohledu na členství v SČVU.

Vzhledem k tomu, že nečlenové SČVU, kteří tvoří většinu, považují přirozeně za své právo se podílet na jednání sjezdu, žádáme o svolání předsjezdového setkání všech výtvarných umělců registrovaných při ČFVU (podle oborů a krajů) s představiteli SČVU, kde by byly projednány a zpracovány návrhy pro jednání sjezdu.

Navrhujeme změny ve struktuře a způsobech práce SČVU jako reprezentanta českých výtvarných umělců v současné době především v základní otázce:

PLNÉ ROVNOPRÁVNOSTI V MOŽNOSTECH UMĚLECKÉHO PRACOVNÍHO UPLATNĚNÍ VŠECH VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ REGISTROVANÝCH PŘI ČFVU A ČLENŮ SČVU.

Z hlediska nás, mladých výtvarníků a z hlediska celkového navrhujeme a požadujeme řešení zejména těchto nedostatků:

1. Změny ve výstavní činnosti:

- a) vyhrazení jedné z pražských galerií pro samostatné výstavy mladých do 35 let a obměňování výstav po 14 dnech
- b) umožnění každoroční přehlídky mladých výtvarníků formou salonu, tedy každý se zúčastňuje jedním dílem z posledního roku podle vlastního výběru a je za něj sám zodpovědný před společností (zvláště když amatérští výtvarníci mají každoročně svůj salon v jinak málo využívaných prostorách Bruselského pavilonu, který by byl jistě důstojným místem i pro salon profesionálů)
- c) Hlavní pak akcí na poli výtvarného umění by se měla stát každoroční přehlídka všech výtvarných umělců bez rozdílu věku za stejných podmínek jako v bodě b, která by poskytla celkový skutečný obraz stavu našeho výtvarného umění v celé jeho škále výrazů, cest, bohaté různosti.

norodosti i problematice. Tato přehlídka by jistě byla přínosem pro celou naši společnost a výtvarnou kritiku, z jejichž společných úst by pak přirozeně vyplynulo hodnocení stavu našeho umění, názory na jednotlivce a jejich díla. Tak by došlo k celkové pravidelné konfrontaci, bez které není kvalitativní vývoj myslitelný.

- d) U příležitosti ukončení této přehlídky a podle jejích výsledků by se pak měla konat volba členů všech komisí, pracujících v sekci MSGR. Tím by se změnila současná situace, kdy se dlouhodobě setkáváme v komisích se stále stejnými členy, a to z velmi úzkého okruhu lidí (volba ze všech účastníků přehlídky podle jejích výsledků, zástupce nejmladší generace ve všech komisích včetně stipendijní bez nutnosti členství v ČSVU).
- e) Výsledky a předvedená díla jednotlivců z několika těchto přehlídek by pak měly být především kritériem pro volbu předsednictva ČSVU jako reprezentanta všech výtvarných umělců a kritériem pro přijímání nových členů. Tak by tato organizace opět našla smysl své existence.

2. Vznik fundovaného uměleckého časopisu pro mladé výtvarníky, alespoň čtrnáctideníku, kde přispivateli by byli jak zejména mladí výtvarní teoretici, tak zkušení historici umění, aby výtvarná kritika opět plnila svou funkci souputníka výtvarného umění a katalyzátoru uměleckého dění.

3. Vyhlášení a organizování veřejných soutěží na každou větší společenskou objednávku, zvláště pak na výzdoby takových veřejných míst a budov, jako bylo v poslední době Národní divadlo, Palác kultury, stanice metra apod. Neomezená možnost každého výtvarníka registrovaného při ČSVU

zúčastnit se této soutěže, zveřejňování výsledků a umožnění vyjádřit se široké veřejnosti k výsledkům soutěže - vystavení vítězných návrhů.

4. Zveřejňování zahraničních nabídek ke stipendijním pobytům a vyhlašování soutěží na jejich udělování.
5. Upřesnění otázky sociálního zabezpečení výtvarných umělců.
6. Zveřejnění stanov SČVU tak, aby se s nimi mohli seznámit všichni výtvarníci, zejména mladí.
7. Na závěr nejpodstatnější problém: Vyřešení otázky rozdělení výtvarníků na členy ČFVU a SČVU.

Doufáme, že toto prohlášení bude plně akceptováno jako závažný dokument; jako příspěvek mladé generace výtvarných umělců, která se chce aktivně podílet na řešení současných problémů na poli výtvarného umění.

V Praze dne 5. 12. 1986

Dodatek k prohlášení mladých výtvarníků

Vzhledem k tomu, že v době, kdy jsme připravovali toto prohlášení již proběhly předsjezdové schůze sochařů a grafiků, které však byly pouze pro členy SČVU a o nichž jsme nebyli informováni, žádáme, aby toto prohlášení bylo zařazeno do programu a přečteno na svolané schůzi malířů dne 16. 12. 1986 jako příspěvek mladých do 35 let pro jednání sjezdu SČVU.

Pakliže nedojde ke svolání předsjezdových aktivů za široké účasti všech výtvarníků při ČFVU (podle oborů), kde by se tyto požadavky a návrhy mohly podrobněji rozvést, hodláme tak v další fázi učinit písemně, rozšířit případně o další návrhy a zaslat na všechny uvedené instituce jako přílohu k tomuto prohlášení.

Seznam podepsaných výtvarníků k Prohlášení mladých výtvarníků
k připravovanému sjezdu SCVU - březen 1987

akademičtí malíři:

Komárek Ivan	Flašar František
Kryml Pavel	Stourač Jiří
Ogoun Aleš	Beldová Alena
Krásný Jan	Zareš Jan
Králová Romana	Konečný Jan (arch.)
Opřtová Kateřina	Vochta Miroslav (arch.)
Záček Josef	Velková Irena (arch.)
Dočekalová Milada	Martinec Martin (arch.)
Kissoczyová Katarína (scén. výt.v.)	Chadimová Radmila
Skálová Eva	Sedláková Vladimíra
Konvička Richard	Fronek Josef
Krausová Jana	Veselý Petr
Horálek Jaroslav	Luffer Pavel
Horálková Helena	Macourek Martin
Poková Michaela	Černá Eva
Jirků Boris	Höhmová Zdena
Rossi Božena	Houf Václav
Kokolia Vladimír	Bártíková Jana
Trizuljak Marek	Garaiová Josefína
Backovský Jan	Němec Martin
Mainer Martin	Pišák Miroslav
Vaněček Petr	Vejražka Vít
Marschalová Zdenka	Vejražková Eva
Pfeifferová Erika	Haleš Tomáš
Elšík Vlastimil	Svoboda Zdeněk

akademičtí malíři:

Pištěk Jan
 Beneš Pavel
 Skála František ml.
 Šorm Jiří
 Kerta Vladimír
 Macko Jaroslav
 Jírová Markéta
 Štastná R.
 Valoušek Chruďoš
 ěalský Roman
 Lhotský Zdeněk
 Vinklár Jakub
 Pospíšil
 Šik Vlast.
 Beneš Jaroslav
 Pošarová Markéta
 Faron
 Kutra Jan
 Tichý O.
 Vajner Z.
 Žemličková Jana
 Titlová Margita
 Handl Milan
 Wagnerová Irena
 Róna Jaroslav
 Lev Pavel
 PaDr. Raimanová Ivona /výtv.teor.)
 Ševčíková
 Uždilová Bedřiška

akademičtí sochaři:

Novák Petr
 Kotek Jan
 Suchánková Marie
 Pokorný Martin
 Adamec Vojtěch
 Milkov Stefan
 Blažek Michal
 Hluka Pavel
 Mačer Jiří
 Mačerová Marcela
 Rehorík Zdeněk
 Středa Jiří
 Belda Jiří
 Brotánek Aleš (arch.)
 Malovaný Pavel
 Malovaná Jitka
 Šumbera Andrej
 Šarše Michal
 Suška ěstslír
 Kovařík Karel
 Šafr René (um. Kovář)
 Ruller Tomáš
 Sobotka Jiří
 Vavruša Radomír
 Wenzel Roman
 Orlická Miroslava

akademičtí sochaři:

Cajthaml David (sc. výt.v.)

Preková Jana (sc. výt.v.)

Schuller Oldřich (sc. výt.v.)

Krejčí Jakub (sc. výt.v.)

Paul Tomáš (sc. výt.v.)

Ceplecha Martin

Hylas

(Dopis zaslaný sjezdu Českých výtvarných umělců v Praze
za teoretiky, kritiky a historiky umění - nečten)

Prohlášení teoretiků, kritiků a historiků umění
k sjezdu SČVU

Výtvarná teorie a kritika u nás už dlouhou dobu stagnuje a neplní své společenské poslání v rozvoji naší kultury v té míře, jaká jí právem náleží. Považujeme za svou povinnost upozornit delegáty sjezdu SČVU na hlavní nedostatky v této oblasti a navrhnout opatření, která by mohla přispět k normálnímu a účinnému fungování našeho oboru, jemuž je dnes ve svazové činnosti vyhrazeno jedno z nejposlednějších míst.

Dnešní teoretická sekce svazu je víceméně uzavřená společnost, jež nepořádá veřejné odborné diskuse o závažných otázkách současné umělecké tvorby, nepodporuje otevřenou a zásadní kritiku, brání se přijímání nových kvalifikovaných teoretiků a kritiků aktivně se zabývajících současným a moderním uměním, izoluje se od světového dění a zcela nedostatečně podporuje naše umění v zahraničí. Nese tak přímou odpovědnost za povážlivou ztrátu společenské prestiže našeho oboru, jejímž důsledkem je např. skutečnost, že na katedru dějin umění FF UK nejsou přijímáni noví posluchači, že vedoucí odborná místa jsou stále častěji obsazována neodborníky (v regionálních galeriích, muzeích, redakcích, Art Centru aj.), že slovo historiků a kritiků umění má stále menší společenskou váhu (např. v památkové péči, uměleckém průmyslu, svazových komisích ap.).

Úpadek prestiže československého umění na mezinárodním fóru je způsoben tím, že byla zcela ochromena činnost československé sekce Mezinárodního sdružení výtvarných kritiků

(AICA), která bývala kdysi jednou z nejaktivnějších. Dnes stojí členové této sekce většinou mimo Svaz, plénium se neschází, členská základna není doplňována mladými lidmi, chybí styky s ústředím, neplatí se příspěvky, členové nejsou vysíláni na pravidelné kongresy, kde dříve vždy obhajovali dobré jméno československého umění před mezinárodní odbornou veřejností. Tato situace nemá v ostatních socialistických státech obdoby.

Považujeme proto za nutné, aby byla zjednána náprava především v těchto věcech:

Je třeba podstatně rozšířit a aktivizovat teoretickou sekci SČVU, vybavit ji takovou mírou nezávislosti, která by členům umožňovala zaujmout bez obav kritické stanovisko ke všem projevům umělecké praxe i teorie a kritiky, bez ohledu na společenské postavení a veřejné funkce kritizovaných. Přijímání nových členů by se mělo řídit přesnými a především zveřejněnými pravidly. Z takto rozšířeného pléna by pak mělo být demokratickým způsobem zvoleno nové vedení sekce. Sekce by se měla otevřít především mladým teoretikům a historikům umění, kteří by se na svazové půdě měli stát plnoprávními mluvčími mladé generace výtvarníků. Členové teoretické sekce by měli být zastoupeni ve všech komisích Svazu, podílet se na plánech a koncepci výstav, na řízení svazových galerií, na rozdělování stipendií ap. Sekce by měla organizovat odborné diskuse k výstavám, k zásadním i dílčím otázkám současného výtvarného umění i k závažným problémům teorie a kritiky, soustavněji a kritičtěji posuzovat současnou výtvarnou praxi i teorii, sledovat a hodnotit úroveň odborné publicistiky v časopisech, novinách, katalozích výstav i knižních publikacích.

Bude nutné podstatně zvýšit odbornou úroveň svazového časopisu Výtvarná kultura, posílit jeho nezávislost, zkvalitnit jeho vedení a rozšířit okruh jeho příspěvatelů. O jeho dnešní úrovni výmluvně svědčí nízký náklad a nezájem, s jakým se setkává u laické i odborné veřejnosti. Vedle časopisů věnovaných volnému i užitému umění by se mělo vydávat periodikum novínového typu, jež by se stalo aktuální tribunou zvláště pro střední a nejmladší generaci umělců, teoretiků a kritiků. Rozumí se samo sebou, že vedoucími redaktory těchto časopisů by měli být kvalifikovaní odborníci s uměleckohistorickým vzděláním.

Ukazuje se nezbytné založit vlastní svazové nakladatelství, jehož funkci nejsou stávající nakladatelství schopna suplovat - zejména ne v oblasti současného umění.

Aby se zlepšil přehled kritiků a teoretiků, zvláště mladých, po současném výtvarném dění ve světě, je třeba umožňovat jim mnohem více než dosud kolektivní i individuální cesty do zahraničí.

Měla by být v plném rozsahu obnovena činnost československé sekce Mezinárodního sdružení výtvarných kritiků (AICA).

Vážným problémem je nedostatečné odměňování odborné, zejména literární činnosti teoretiků, kritiků a historiků umění. Např. při vydávání knižních studií dochází pak k paradoxu, že ti, kteří se na přípravě publikace podílejí nejvíce, dostávají často odměnu daleko nejnižší. Tato praxe je v příkrém rozporu se zásadami odměňování práce podle zásluh a volá po nápravě, jež by pomohla zlepšit postavení pracovníků společenských věd vůbec.

Závěrem chceme delegátům sjezdu připomenout, že teorie a kritika byly vždy nedílnou součástí výtvarného života, že

jejich normální fungování je nezbytnou podmínkou zdravého rozvoje našeho současného socialistického umění. Posláním kritiky není oslavování několika jednotlivců, ale objektivní hodnocení celé naší výtvarné fronty. Věříme, že usnesení tohoto sjezdu a z nich vyplývající organizační opatření povedou k znovunastolení teorie a kritiky jako rovnoprávného partnera umělecké tvorby.

Miroslav Ambroz	Kalici Chamonikolasová
Klement Benda	Libuše Jandová
Mlára Benešovská	Marie Judlová
Juliana Boublíková	Helena Jarošová
Beket Bukovinská	Magda Juříková
Lenka Bydžovská	Ludmila Karlíková
Zdenka Čepeláková	Vladimíra Kaštáková
Vlasta Čiháková-Koshiro	Lubomír Konečný
Rumjana Dačeva	Ivo Mořán
Jan Diviš	Helena Koenigsmarková
Antonín Dufek	Vlasta Kratinová
František Dvořák	Jiří Kratochvíl
Vlasta Dvořáková	Jarmila Krčálová
Vladimíra Eidernová-Moubová	Petr Kroupa
Václav Erben	Jan Kříž
Vladimír Fiala	Květa Křížová
Eliška Fučíková	Otakar Kukla
Alena Gálová	Jiří Kuthan
Marie Halířová	Ludmila Kybalová
Josef Hlaváček	Vojtěch Lahoda
Ludvík Hlaváček	Jaromír Lakosil
Hana Hlaváčková	Milena Lamarová
Konstantina Hlaváčková	Jaroslava Lencová
Ivo Hlobil	Olga Macková
Jana Kornečková	Petr Mazourek
Anděla Horová	Olga Malá
Jiřina Mořejší	Anna Masaryková
Rudolf Chadraba	Jiřina Medková
Marie Chaloupková	Anežka Merhautová
Jindřich Chaloupecký	Dana Mikulejská

Karel Miler	Jaroslav Slavík
Bohumír Mráz	Karel Srp ml.
Jaroslav Mráz	Karel Stejskal
Ivan Muchka	Milada Studničková
Marie Mžýková	Miloš Šejn
Petr Nedoma	Jiří Šetlík
Mamulena Nešlehová	Jiří Ševčík
Zdeněk Neumann	Jana Ševčíková
Jarmila Novotná	Jaromír Šíp
Bohumil Nuska	František Šmejkal
Marcela Pánková	Jana Šmejkalová
Arno Pařík	Jiří Šmíd
Pavla Pečinková	Michal Šroněk
Oliva Pechová	Milena Štefanová
Anita Pelánová	Pavel Štěpánek
Tatána Petrasová	Rostislav Švácha
Eva Petrová	Vlastimil Tetiva
Zdeněk Pilař	Tomáš Vlček
Miloš Pistorius	Daniela Vokolková
Alena Pomajzlová	Zuzana Všetečková
Gerta Pospíšilová	Eva Uchalová
Roman Prahel	Jiří Urban
Ivona Raimanová	Jiří Zemánek
Hana Rousevová	Jaromír Zemina
Jan Royt	Milena Zeminová
Mireia Ryšková	Igor Zhoř
Jiří Rápek	Alena Zylamundová
Kača Řeháková	
Vladimír Skrepl	
Milena Slavická	

Společné návrhy a požadavky všech generací výtvarných umělců vyplývající z jednotlivých prohlášení, určené připravovanému sjezdu SČVU - nečteno

I. Zrušit segregační systém dělení výtvarných umělců na členy Svazu a registrované při ČFVU, pověřit zvláštní, volenou komisí, složenou ze zástupců všech generací vypracováním demokratického, odborně fundovaného řešení této otázky s přihlédnutím k výsledkům práce a dosavadní výtvarné činnosti jednotlivých umělců.

II. Projednat a ustavit organizační strukturu Svazu ve velkých městech, především pak v Praze, zřídit základní organizační jednotky Svazu a svolávat jejich pravidelné čtvrtletní aktivity, na kterých budou projednávány všechny záležitosti týkající se celé výtvarné obce a práce Svazu a které budou sloužit k otevřené výměně názorů na všechny otázky zajímaví výtvarné umělce. Svolávat v tříčtvrtěročních odstupech plenární schůze všech těchto základních organizací, na nichž budou volení i jmenování funkcionáři soustavně skládat účty ze své činnosti a kde budou vyslechnuty všechny připomínky z pléna. Zamezit dosavadní kumulaci funkcí v SČVU a ČFVU.

III. Obnovit vydávání týdenního nebo čtrnáctidenního tiskového periodika (typu např. někdejší Výtvarné práce), které by bylo tribunou výtvarné kritiky, bylo otevřené teoretikům a kritikům všech generací a pohotově reagovalo v plné šíři na výtvarné dění v ČSR i v zahraničí. Zajistit vysokou odbornou úroveň jeho vedení.

IV. Obnovit nakladatelství SČVU, vypracovat ediční plán na příští desetiletí a zacelit tak citelnou mezeru v oblasti výtvarné publicistiky.

V. Svéřit vedení všech pražských výstavních síní (kromě Mánesu) smíšeným komisím, složeným ze dvou až tří teoretiků a výtvarných umělců, kterým bude poskytnuta potřebná pravomoc a odborná i ekonomická zodpovědnost při koncepční tvorbě vlastních výstavních plánů v rozsahu, který by pokrýval celou názorovou šíři současného výtvarného projevu a zajišťoval tak skutečně spravedlivou výstavní politiku. Do výstavních plánů by byly zahrnuty jak výstavy jednotlivců, skupin, výstavy tematické a konfrontační, tak i event. výstavy zahraniční, především výměnné, ze socialistických zemí a SSSR. Funkční činnost těchto komisí by byla limitována dohodnutým časovým obdobím a výsledky práce.

VI. Zřídit *G a l e r i i m l a d ý c h*, určenou výhradně mladým a začínajícím autorům a skupinám s obměňováním výstav po čtrnácti dnech a komisí složenou z nejmladších výtvarných umělců a teoretiků.

VII. Vzhledem k zvyšujícímu se počtu výtvarných umělců v Praze a potřebě seznamovat veřejnost s plnou šíří jejich výtvarného projevu, rozšířit počet galerií v Praze náhradou za zrušené výstavní síně: Obecní dům, Myslbek, Furkyně, Alšova síň, Mollár atd.

VIII. Zavést každoroční praxi tří konfrontačních výstav malířů, sochařů a grafiků mimo rámec oslav významných výročí, formou *o t e v ř e n é p r a c o v n í p ř e h l í d k y*, které by byly informativní a hodnototvornou základnou výtvarného dění v hlavním městě republiky. Zřídit *o r g a n i - z a č n ě t e c h n i c k o u k o m i s i* ze zástupců všech generací výtvarných umělců a pověřit ji řízením této přehlídky. První cyklus (např. podle oborů) uskutečnit již letošní rok na podzim.

IX. Vrátit se k praxi vyhlašování veřejných anonymních soutěží k významným realizacím. Zveřejňovat jejich výsledky a konečné hodnocení poroty.

X. Zveřejňovat udělování cen, podpor, stipendií i finančních půjček SCVU a vydávat pravidelné zprávy o hospodaření s finančními prostředky Svazu i Fondu.

XI. Protože je patrné, že stanovy svazu již neodpovídají potřebám ani duchovním cílům jeho činnosti, stejně jako neřeší vnitřní strukturu svazu, ustavit zvláštní komisi na upřesnění a doplnění stanov, kterou by tvořili zástupce všech generačních a názorových proudů ve výtvarném umění, kteří nejsou pověřeni jinými funkcemi. Tato komise by pravidelně podávala zprávy o své práci ve svazovém tisku a na aktivech, kde by přijímala podněty a připomínky z pléna.

(Soubor všech těchto dopisů, rozborů, návrhů a požadavků byl zaslán delegátům IV. sjezdu Svazu českých výtvarných umělců ke dni jeho zahájení.)

Seznam podepsaných pod Společným návrhem požadavků všech generací výtvarných umělců vyplývajících z jednotlivých prohlášení určených připravovanému IV. sjezdu SČVU

J. Janůjová	M. Preclík	B. Peroutka
P. Mühlbauer	H. Blabolilová	S. Judl
S. Klimeš	V. Rina	J. Šváb
H. Šoltéřová	J. Alt ml.	J. Láta
E. Sandlerová	M. Tomek	J. Štorch
B. Tesař	L. Filipický	T. Mladík
J. Kremanová	V. Kopecký	A. Mučerová
J. Ungár	T. Hales	P. Novák
M. Blažek	V. Blšík	J. Káček
J. Vinklár	B. Jirků	J. Pospíšil
J. Kutra	P. Paron	H. Pošarová
V. Šik	J. Beneš	L. Vajner
O. Tichý	J. Belda	Z. Lhotský
J. Krejčí	T. Paul	J. Zemličková
J. Krausová	M. Suchánková	J. Němcová
V. Turek	Z. Novotný	J. Pešicová
F. Štorek	R. Němec	T. Švéda
F. Hodonský	P. Criešek	P. Criešková
J. Modráček	J. Načeradský	V. Novák
P. Poš	P. Pavlík	J. Mžyk
J. Svobodová	M. Titlová	J. Sozanský
J. Beránek	K. Gebauer	Č. Kafka
O. Čechová	A. Matasová	J. Severová
J. Hendrych	J. Hampel	O. Zoubek
M. Chlupáč	V. Janoušková	J. Šetlík
A. Šimotová	S. Kolíbal	V. Prachatická

F. Ronovský	H. Demartini	K. Opltová
M. Pošar	F. Dvořák	D. Chatrný
K. Válová	J. Válová	Z. Svoboda
M. Macourek	E. Mansfeldová	I. Komárek
M. Pokorný	B. Markovičová	B. Čech
V. Adamec ml.	P. Krym	M. Ševčíková
M. Jírová	S. Milkov	V. Ševčík
J. Pištěk	K. Kovarík	P. Císařovský
V. Malounová	H. Ceplecha	P. Šťastná
P. Lev	J. Středa	J. Lochovská
P. Pečinková	J. Liesler	F. Skála
E. Skálová	H. Wichterlová	I. Macuch
Z. Krajčovičová	Č. Suska	Z. Kozák
J. Ševčík	J. Róna	M. Svoboda
V. Erben	A. Fojtíková	I. Jilemnický
T. Ruller	J. Říha	J. Mašer
K. Nepraš	D. Pátková	Z. Paler
A. Lamr	M. Orlická	H. Ilečková-Hendrychová
M. Rittstein	I. Ouhel	V. Bláha ml.
I. Bukovský	J. Holoubek	M. Marschal
Z. Marschalová	T. Rafl	M. Dočekalová
J. Horálek	Z. Strouhal	J. Blažek
E. Němec	V. Žabinský	R. Šváb
V. Kerta	M. Poková	M. Němec
J. Štourač	M. Mainer	R. Konvička
J. Jíra	J. Šerých	I. Karásek
J. Bačkovský	P. Vaněček	R. Novák
S. Mejdl	J. Bauch	R. Drahotová
K. Vaca	J. Bocek	J. Doležal
A. Ogoun	P. Mika	Z. Prokop

J. Royt	K. Srp	L. Bydžovská
M. Štefanová	K. Soukupová	R. Vejvoda
E. Vejvodová	J. Sýkora	B. Neuberg
J. Krásný	T. Jandová	L. Jandová
J. Valenta	V. Vejražka	E. Vejražková
V. Boudníková	E. Ovčáček	B. Kopecký
J. Švejda	Z. Sion	J. Mrázek
E. Mrázková	I. Kafka	V. Nováková
K. Pauzer	H. Čebiš	D. Cechlová
J. Cechl	M. Trizuliak	M. Šarše
A. Bartůněk	J. Hylas	K. Vysušil
J. Kotek	J. Šorm	M. J. Černý
J. Samec ml.	P. Smolík	J. Rada
M. Brix	J. Svobodová	M. Rawová
V. Kokolia	T. Pištěk	J. Dvořák
E. Dlouhý	M. Rajniš	Zd. Fučík
S. Lacinová	A. Mikulka	J. Rajlich
M. Šimorda	J. Šindler	M. Veleba
M. Obrátil	H. Slezák	J. Lindovský
B. Teplý	J. Žlebek	O. Šembera
O. Michálek	M. Střelec	J. Jemelka
A. Kašpar	D. Cajthaml	A. Šumbera
R. Kora	L. Vyskočil	A. Brotánek
M. Krabová	J. Studnička	V. Komnacký
J. Nekovář	O. Karlíková	J. Císařovský
M. Prachatická	S. Zippe	J. Krmenčík

De dni 19. 5. 1927 celkem podepsáno 240 osob.

(Soubor všech těchto dopisů a dokumentů byl zaslán společně s podpisovými archy a společnými návrhy a požadavky na adresu:

SCVU Praha, Gottwaldovo nábřeží 250, s. tajemník dr. P. Spilka
Delegátům IV. sjezdu Svazu českých výtvarných umělců,
Praha - Anežský klášter, a dán na vědomí:

1. MV KSČ Praha 1, Klimentská 27, s. Beránek
2. ÚV KSČ, Praha 1, nábř. L. Svobody 12, s. Müller
3. Úřad předsednictva vlády ČSSR, Praha 1, nábř. kpt. Jaroše 4,
místopředseda s. M. Lúčan
4. Ministerstvo kultury ČSR, Praha 1, Valdštejnské nám. 4,
s. dr. Klusák
5. Svaz českých výtvarných umělců, Gottwaldovo nábř. 250,
Praha 1, s. J. Malejovský
6. Rudé Právo, Praha 1, Na poříčí 30, s. Roření
7. Tvorba, Praha 1, Na poříčí 30
8. Mladá fronta, Praha 1, Panská 8
9. Československý rozhlas, Praha 2, Vinohradská 12,
s. ředitel J. Riško)

(Dopis zasláný delegátům IV. sjezdu Svazu českých výtvarných umělců v Praze, Kanceláři prezidenta ČSSR, Úřadu předsednictva vlády ČSSR a ÚV KSČ - ÚMR - přečten jen zčásti malířem L. Karouškem)

Delegátům sjezdu "výběrového" SČVU Praha

Naše veřejnost i straničtí a vládní představitelé žijí v domněnku, že současný sjezd SČVU je sjezdem české výtvarné kultury, kde se má bilancovat a hodnotit dosavadní a projektovat budoucí činnost a práce, kde má dojít i k demokratické volbě reprezentace celé české výtvarné obce.

Sami výtvarníci si však kladou otázku, jak tento sjezd chápat: zda jako sjezd tzv. "výběrového" svazu s úzkou členskou základnou, anebo by to měl být sjezd celé české výtvarné kultury, jejíž členská základna je několikrát větší, než stávajícího SČVU?

Ta otázka je na místě, neboť "výběrový" SČVU má k roku 1987 celkem 1.350 členů, kdežto segregovaných profesionálních výtvarníků, registrovaných při ČTVU, je k témuž datu 4.200 (viz o tom dále podrobněji).^{+/} Taková situace není v žádném jiném uměleckém svazu.

Vedení "výběrového" SČVU naprosto vyloučilo z příprav a účasti na sjezdu, včetně volby delegátů, zmíněnou drtivou většinu reprezentantů české socialistické výtvarné kultury, kteří se aktivně podílejí na jejím budování i množstvím realizovaných uměleckých děl prostřednictvím ČTVU-Díla.

^{+/} Všechna data zde uváděná čerpáme jednak z denního tisku, jednak z jednotlivých kuse zveřejňovaných informací SČVU a ČTVU. Celkovou informaci tyto orgány nikdy nevydaly.

Takže máme dnes z jedné strany "výběrový" svaz, sice dle názvu dobrovolnou, ale jedinou monopolní výtvarnou organizací, jejíž členové požívají všech práv svobodných umělců, z druhé strany pak "registrované" socialistické profesionální umělce při ČFVU, kteří se sice svou aktivní tvůrčí prací podílejí na tvorbě výtvarné kultury, ale fakticky i z hlediska autorského zákona jsou v segregovaném postavení. Do tohoto postavení se dostali nedobrovolně, přesněji řečeno, byli sem uvrženi vedením "výběrového" SČVU.

Segregovaní umělci, z velké části staří mistři a početné i umělecky silné mladé generace, nemají nikde v ničem žádné zastoupení, nemohou se organizovat a volit své zástupce, a to ani prostřednictvím ČFVU nebo SČVU, nemohou brát účast na plánování a rozhodování o vývoji české výtvarné kultury, nemohou nikde uplatnit svůj hlas, nemají zástupce v uměleckých a výstavních komisích, čili nejsou partnery pro nikoho jak ve strukturách výtvarné kultury, tak mimo ni. Nejsou především partnery pro vedení "výběrového" SČVU a proto existují v teritoriu "nikoho", neboť ČFVU, při němž jsou "registrováni", nevyvíjí a ani dle zákona nemůže v tomto směru vyvíjet nějakou iniciativu.

Např. o postavení a situaci mladých výtvarníků (do 35 let) svědčí výmluvně i právě probíhající Výstava pražských členů SČVU v Mánesu. Z vystavujících 255 malířů a sochařů členů "výběrového" SČVU je tu těchto mladých celkem 19. A to už nemluvíme o stovkách pouze "registrovaných" při ČFVU, kteří mají minimální výstavní příležitosti, ať již jde o malíře a sochaře, anebo umělecko-průmyslové profese.

Skladba oněch všech "registrovaných" při ČFVU dle profesí je utajena. Ale ze 4.200 je přibližně 1.000 umělecko-

řemeslných profesí vzatých do registrace vedením SČVU, kdežto ostatní jsou umělci-autoři a z nich podstatnou část tvoří řádní členové, kandidáti původního, starého SČSVU. Uvádíme v příloze jejich zdaleka neúplný seznam.

S vyřešením tohoto absurdního anachronismu struktury dnešní socialistické výtvarné kultury, který je zakrýván řadu let, souvisí množství dalších problémů, o nichž se zmiňujeme dále.

To urovnání je nyní na dobré vůli delegátů sjezdu "výběrového" SČVU, k němuž jím jak Autorský zákon, tak i usnesení vrcholných orgánů KSČ a vlády ČSR poskytují dostatek prostoru. Nejde o kosmetické úpravy, nýbrž o změny zásadního charakteru, o změny myšlení a postoje, které by měly mít zásadní význam pro další progresivní vývoj socialistické výtvarné kultury a jejích nositelů.

I.

O postavení členů "výběrového" SČVU a postavení "registrovaných" při SČVU z hlediska Autorského zákona č. 25/1965 Sb., a o poslání obou uvedených organizací určených zákonodárcem

Autorský zákon v § 40 a ve vysvětlivkách stanoví: "Uměleckými svazy jsou jednak svazy autorské, jednak svazy výkonných umělců. Obojí svazy jsou svou právní povahou dobrovolnými organizacemi ve smyslu zákona č. 68/1951 Sb."

Zákonodárce také nedvojsmyslně stanoví v § 2 až § 4 cit. zákona, co je autorské dílo, které zakládá právo umělce být dobrovolně členem autorského svazu a co je povinností autorského svazu vůči umělci-autoru. Zákonodárce nezná pojmu "výběrový" svaz, ani pojmu "registrace", výběrový umělec, či registrovaný, nýbrž jen a jen "svazy autorské" (či vý-

konných umělců) a umělce-autory, nebo výkonné umělce.

Autorský zákon v § 41/I/ také přesně stanoví právní postavení, poslání, funkce kulturních fondů, tedy i ČFVU, jako socialistických organizací.

Ale kam tedy patří autoři - profesionální výtvarní umělci, kteří po celá dlouhá léta nemohou být členy "výběrového" SČVU, neboť ten je odmitá nikoli ovšem z uměleckých důvodů, nýbrž jsou pouze "registrováni" při ČFVU a ten zase, jako socialistická účelová organizace řízená MK, nemá právní statut dobrovolné autorské organizace a již zákonodárce ukládá povinnosti jiného druhu, než jaké má autorský svaz?

Nelze je tedy dle Autorského zákona označit za "výkonné umělce" a vytvořit pro ně samostatný svaz, ačkoli jsou registrováni při ČFVU ve stejné úrovni a postavení jako zde registrovaní umělečtí řemeslníci.

Naskýtá se otázka, jestliže stávající "výběrový" SČVU tento problém nebyl s to vyřešit za 17 let, a nebude-li jej ochoten řešit ani na nynějším sjezdu, nemá se pro tyto "registrované" umělce-autory vytvořit samostatný paralelní tvůrčí autorský svaz?

Autorský zákon to nevylučuje. Jistě by se tím demokratizovaly poměry ve strukturách výtvarné kultury, v postavení segregovaných umělců, v celé atmosféře výtvarného života a umělecké tvorby.

Již z dosud uvedeného vyplývá, že "výběrový" SČVU ne-reprezentuje a ani reprezentovat nemůže celou výtvarnou obec české kultury, nýbrž jen sám sebe a nemůže převzít na sebe vše, co vyplývá i jen z Autorského zákona.

Zmíněné okolnosti nacházejí svůj výraz i v "mluvě čísel", a ty pak konkrétně vyjadřují i situaci pražských výtvarníků,

tradičně nejsilnějšího centra výtvarného života v ČSR.

Ještě v roce 1975 měl původně založený "výběrový" SČVU celkem 293 členy (Čechy, Morava, Praha) a to z původního kmenového stavu předcházejícího svazu 3.418 členů, kandidátů a umělců s tzv. malými právy (tj. takovými právy, jaké dnes mají všichni registrovaní při ČFVU, včetně bývalých členů a kandidátů SČSVU). Z oněch 293 členů "výběrového" svazu bylo tehdy 218 malířů, sochařů, 70 umělecko-průmyslových výtvarníků a dále 5 teoretiků z původní sekce 170 členů starého svazu.

V letech 1975 až 1986 vzrostl počet "výběrového" SČVU (tedy za 10 let) na 1.350 členů a to vždy masovým přijímáním před sjezdy a zvláště před současným sjezdem.

Z oněch 1.350 členů je ovšem cca 900 mimopražských a zastoupení pražských umělců je následující: 131 sochařů, 185 malířů a cca 130 ostatních výtvarných profesí. Celkem je tedy ve "výběrovém" SČVU pražských výtvarníků 450. Ačkoli tvoří stále početně nejsilnější jádro celé české výtvarné obce, jsou ve "výběrovém" SČVU (i svými delegáty na sjezdu) zastoupeni zcela neadekvátně, představují pouhou 1/3 všech členů SČVU.

Uvažíme-li, že všechny krajské organizace SČVU nemají dohromady tolik výtvarníků, kolik jich má Praha a že pražští umělci nemají dodnes vlastní organizaci, pak je nasnadě, že nejde o pouhé nedorozumění. Zatímco krajské organizace víceméně vyřešily problém "registrovaných", pak drtivá většina pražských výtvarníků nejsou členy "výběrového" SČVU, nýbrž segregovaní při ČFVU a to bez práv a možností účastnit se života v oblasti výtvarné kultury a jejich struktur.

Samozřejmě, že se tu nevyslovujeme jakkoli proti krajským organizacím a jejich početním zastoupení ve "výběrovém"

svazu (a na sjezdu), nýbrž poukazujeme jen na existující anomálii. Copak v Praze žije a pracuje tak daleko méně úspěšných a talentovaných umělců než v krajích?

Ta věc má ovšem ještě jeden aspekt.

Může-li kterákoli krajská organizace aktivně řešit problematiku výtvarné kultury v souvislosti se životním prostředím, pak Praha, právě proto, že nemá svou výtvarnou organizaci, zůstává v tomto ohledu v naprostém vakuu, neboť ničím nelze nahradit iniciativu a aktivitu celých stovek segregovaných profesionálních tvůrčích umělců.

Je jasné, že několika tisícová pražská výtvarná obec se bez vlastní viny stala obětí mocenských, skupinových bojů a vyřizování osobních účtů a že se tu uplatňují při přijímání za členy do "výběrového" svazu všechny možné motivy a kritéria, jen nikoli vlastní umělecké, prezentované dílem. Dílem, které je hlavním kritériem nejskutečnějšího postoje umělce ke společnosti, k problémům dnešního světa a člověka.

Je tedy okamžité a demokratické řešení postavení segregovaných umělců registrovaných při ČFVU, prvořadým úkolem současného sjezdu, stejně tak, jako ustavení pražské organizace výtvarníků.

II.

Autorský zákon a právo na uveřejnění autorského díla

Autorský zákon v § 10 (a vysvětlivkách) stanoví: "Určit dílo k uveřejnění je jedním ze základních osobních práv autorských, náležejících pod pojem práva na ochranu autorství § 12 odst. I. písm. a."

Dále zákonodárce stanoví: "Pojem uveřejnění díla je třeba odlišovat od pojmu šíření díla (nejde o pojmy totožné)." - "Uveřejnění díla ve smyslu § 10 odst. I. se rozumí

tzv. první uveřejnění díla, tj. jeho zveřejnění. Toto zveřejnění díla jako činnost jednorázovou (poprvé může být dílo uveřejněno vždy jen jednou) je třeba odlišovat od pojmu veřejného užití díla vůbec, které může být v libovolném počtu opakováno."

Aby nedošlo k nedorozumění, co znamená uveřejnění díla, stanoví zákonodárce dále: Uveřejněním díla ve smyslu § 10 odst. I. je zpřístupnění díla veřejnosti, tj. okruhu osob individuálně neurčených, a to jakýmkoli způsobem (vydáním, provedením, vystavením aj.). Tímto rozsahem vymezení pojmu uveřejnění díla náleží k zemím s nejširším vymezením tohoto pojmu."

Tak jako na celém světě i u nás od dob K. Purkyně a J. Mánesa, až dodnes, prosazovali vždy umělci právo na zveřejnění svého díla, a to nejen personálními výstavami, nýbrž a nejčastěji ve sdruženích, spolcích, tvůrčích skupinách, spřízněných uměleckých individualit. Taková je tradice dějin umění vnitřně podmíněná a naprosto nezbytná, na kterou se napojily u nás v 50. a 60. letech tvůrčí skupiny, takže jich bylo k roku 1967 celkem na padesát všech uměleckých směrů a zaměření.

Tyto novodobé tvůrčí skupiny nahrazovaly v jistém smyslu tradici slavných spolků výtvarných umělců, které pořádaly pravidelné členské výstavy a účast na nich byla podmínkou členství ve spolku. Bylo to chápáno nejen jako právo umělce, ale také jako jeho povinnost vůči společnosti. Navíc význam těchto členských, či skupinových výstav spočíval v ničem nenahraditelné tvůrčí konfrontaci, nezbytné pro umělce a nezbytné pro formování kontinuity vývojových tradic českého umění v souvislosti s uměním světovým. Nastupující mladé umělecké

generace a individuality se do tohoto procesu přirozeným způsobem zapojovaly, mohly si vybírat sobě nejbližší umělecké tendence a milované mistry, ale byly také pečlivě sledovány a vybírány za členy těmito spolky či tvůrčími skupinami.

Řekněme rovnou, že toto vše současné vedení "výběrového" SČVU zcela ignoruje.

Vedle personálních výstav, ostatně velice úzkého výběru umělců, pořádá tu a tam ve velkých časových odstupech hromadné oficiální výstavy, které vlastně prezentují jen jeho výběrově-organizační činnost, při nichž dovolí i některým "registrovaným", s náležitým výběrem jmen i děl, aby vystavovali. Umělec i dílo je tu vždy staťáží a má se tvářit, že bez této byrokracie by vůbec ani nevzniklo. Účast na takové výstavě je pak motivována jako projev "kladného vztahu" k našemu zřízení.

Ale i tak si soudná a uměnímilovná veřejnost sem tam vyutí personální výstavu známých mistrů "registrovaných" při ČFVU, samozřejmě, že výhradně jen v mimopražských výstavních zařízeních, kam "výběrová" hlediska vedení SČVU tak autoritativně a reglementačně nezasahují.

Je dále nepochopitelné, proč vedení svazu tak dlouho a zatvrzele odmítá např. Salony pražských výtvarníků (které se osvědčily), kde by měli příležitost vystavovat jak členové "výběrového" svazu, tak segregovaní umělci "registrovaní" při ČFVU, kteří jsou 15 let bez takové výstavní příležitosti.

A stejně nepochopitelné je, proč neumožní stovkám mladých umělců konfrontační výstavu analogickou té, která se konala v Brně 1958 za účasti více než 500 mladých umělců a na které mnozí z dnešních reprezentantů "výběrového" SČVU sami a rádi vystavovali. Zapomněli na své mládí? Právě v těch-

to dnech otevřeli v Bratislavě Salon mladých.

Vezměme si pro ilustraci toho o čem jde např. současnou výstavu pražských členů SČVU, kterou pořádá vedení svazu a která pro neinformovanou veřejnost má být obrazem tvůrčí aktivity celé pražské výtvarné obce.

V zájmu poctivosti bylo třeba říci v úvodu katalogu, že zde nevystavuje několik set dalších malířů a sochařů "registrovaných" při ČFVU, protože nejsou členy tohoto svazu a proč nejsou. Nebo je vedení svazu nepovažuje vůbec za umělce a tedy o nich mlčí, ačkoli schvaluje jejich díla realizovaná prostřednictvím ČFVU-Díla. Copak nelze říci poctivě, zde jsme my a tam jsou oni, uspořádáme jim výstavu a každý bude mít možnost posoudit, že my jsme "lepší" a proto tvoříme členstvo "výběrového" SČVU?

Konstatujeme dle údajů katalogu zmíněné výstavy následující fakta: v Praze žije 185 malířů a 131 sochař - členů "výběrového" svazu, ale vystavuje zde pouze 166 malířů a 89 sochařů. Absentuje tu tedy 61 umělců, celá 1/3 členů tohoto svazu. Proč, to se tu neříká, ačkoli je to už jen z věcných důvodů podstatné.

Více nás však zajímají sociologické údaje o generačním složení vystavujících, neboť ty mohou lecos vypovědět o příčinách nespokojenosti jak mladých, tak umělců střední generace.

Nejmladší generace (do 35 let) je zastoupena 19 malíři a sochaři z celkového počtu 255 vystavujících, což je cca jedna třináctina.

Střední generace (36 - 50 let) je zastoupena 47 malíři a 17 sochaři (64).

Starší generace (51 - 60 let) zastoupena 36 malíři a 32

sochaři (62).

Nejstarší generace (od 61 let výše) zastoupena 71 malíři a 36 sochaři, tedy celkem 107 členy SČVU.

Vyplývá, že nejmladší spolu se střední generací tvoří dohromady 1/2 všech vystavujících, kdežto starší a nejstarší představují více než 2/3 všech vystavujících a na počet vystavených prací ještě více. Z oněch 107 členů je 38 národních a zasloužilých umělců.

Samozřejmě, že uvedená data naprosto nic nevypovídají o uměleckých hodnotách autorů a jejich díla, že to s generační příslušností nemá co dělat. Ale zato jednoznačně vypovídají o situaci a postavení, o možnostech praktického vlivu na řízení "výběrového" svazu, o možnostech spolurozhodování při přijímání nových členů a jejich skladbě atd., jež mají či nemají členové nejmladší a střední generace ve svazu. Prostě řečeno, členský kádr pražských umělců "výběrového" svazu, jeho absolutní většina, je v rukách jen nejstarších umělců. A je-li něčeho přespříliš, tak je toho moc, ač budeme mít na paměti "Starých Mistrů si važ"! A pak nevládně často přes ramena starých vlastně byrokracie? A ta byla vědecky odvěhlým nepřítelem umění. Ostatně toto vše se také zcela prostoduše promítlo i do scénáře a instalace celé uvedené výstavy i se "zasedacím pořádkem", jaký bývá při schůzích svazu.

Když budeme konfrontovat shora uvedenou praxi a je to jen její malá negativní část, s Autorským zákonem o nezcizitelnosti, nepřenosných právech umělce na zveřejnění svého díla, pak dojdeme k závěru, že je tu nahromaděno tolik nedemokratického a i protizákonného (viz např. instrukce ČSVU a SČVU o nepřijímání neregistrovaných umělců-autorů do komisi Díla, teprve nyní stažená aj.), které je nutno bezodkladně

řešit a odstranit.

V důsledku toho, že vedení SČVU podvázalo jakoukoli otevřenou a demokratickou předsjezdovou diskusí a kritiku, že vyloučilo segregované umělce "registrované" při ČFVU z účasti na přípravách sjezdu, nemohlo dojít přes všechny pokusy než k tomu, že některé problémy formulujeme v tomto dopise a adresujeme ho přímo sjezdu.

Vedení snahou o věcné dorozumění a smírné řešení navrhujeme:

- 1/ buď odložit sjezd do doby, než se vyřeší sporné věci
- 2/ či přijmout na sjezdu usnesení, že danou problematiku bude řešit konference s určením data konání,
- 3/ anebo na sjezdu jmenovat níže uvedené komise a zmocnit je, aby navrhly řešení sporných problémů a předložily je ke konečnému rozhodnutí plénu ÚV SČVU, či konferenci a to za účasti všech členů, celých komisí (viz dále).

Ve všech případech návrhů 1-3 však trváme v zájmu demokratického řešení věci na tom, aby sjezd SČVU:

A) se zabýval a přijal usnesení ve věci: postavení a práv "registrovaných" profesionálních umělců-autorů při ČFVU; zřízení organizace pražských výtvarných umělců členů SČVU a dosud "registrovaných" při ČFVU, s jejími pobočkami a zvláště tvůrčími skupinami; právy a povinnostmi umělců-autorů o zveřejňování uměleckých děl výstavami, včetně pořádání pravidelných Salonů, zřízení profilových samosprávných galerií a zvláště uspořádáním Výstavy mladých ČSR (do 35 let).

B) V té souvislosti přijmout usnesení o ustavení 5 odborných komisí a pověřit je dále uvedenými úkoly. Komise mohou mít libovolný počet členů, nejméně však 12 členů, přičemž

rovnou polovinou budou složeny jednak z nynějších členů SČVU, jednak ze zástupců dosud "registrovaných" při ČFVU umělců-autorů.

5 odborných komisí:

- a) komise pro řešení práv a postavení dosud "registrovaných" umělců-autorů při ČFVU;
- b) komise pro řešení organizace pražských umělců, tvůrčích skupin, poboček;
- c) komise pro řešení práv a povinností zveřejňovaných autorských děl výstavami apod.;
- d) komise pro vypracování statutu a pořádání pravidelných Salónů, a vytvoření profilovaných galerií;
- e) komise pro uspořádání a výstavy mladých umělců ČSR.

C) Činnost komisí časově limitovat tak, aby vypracovaly a předložily návrhy nejpozději do 3 měsíců po skončení sjezdu a to buď případně konferenci, nebo ÚV SČVU, a to vždy za účasti celého pléna komisí.

D) Jmenovité složení komisí může provést buď přímo sjezd, v tom případě s přizváním reprezentantů "registrovaných", nebo posléze ÚV SČVU, který zástupce "registrovaných" nejmenuje, nýbrž jen bere na vědomí, jako rovnocenné členy komisí!

Komise musí zahájit svou činnost nejpozději do 3 týdnů po skončení sjezdu a zvolí si dva předsedy, jeden bude ze zástupců členů SČVU a druhý ze zástupců "registrovaných", kteří se v řízení komisí budou pravidelně střídát.

Žádáme předsednictvo sjezdu, aby tento dopis pro svou závažnost byl přečten plénu delegátů jako diskusní příspěvek a to tak, aby se k němu delegáti mohli vyjádřit a k návrhům v něm obsaženým mohli zaujmout stanovisko i hlasováním.

Příloha k dopisu sjezdu SČVU Praha

Stručný, zdaleka neúplný seznam některých akad. malířů a sochařů, segregovaných při ČFVU a to všech generací, od nejstarších po nejmladší. Seznam také nezaznamenává umělecko-průmyslové výtvarníky registrované při ČFVU a velkou obec výtvarných teoretiků a kritiků (až najednotlivé výjimky zde náhodně zaznamenané).

Malíři a sochaři

V. Boštík, F. Doležal, A. Demartini, D. Blouhý, C. Čechová,
L. Fára, E. Fibichová, A. Grim, H. Hájek, M. Chlupáč, J.
Istler, V. Janoušková, V. Jarcovjak, Č. Kafka, C. Karlíková,
S. Kolíbal, J. Lehouška, K. Linhart, K. Malich, D. Mrázková,
J. Mačeradský, H. Nepraš, J. Novotný, H. Obrátil, Z. Palcr,
H. Plíšková, Vl. Preclík, Z. Sion, J. Sopko, Z. Sýkora, A.
Šimotová, P. Štorek, J. Švankmajer, E. Švankmajerová, J.
Uiberlay, J. Válová, K. Válová, A. Veselý, E. Vinopalová,
J. Vožniak, J. Víšo, C. Zoubek, V. Prachatická, B. Kopecký,
B. Katal, V. Novák, I. Kafka, H. Gebauer, A. Lamr, P. Císa-
řovský, H. Titlová, V. Merta, V. Stratil, J. Róna, P. Pavlík,
J. Beránek, H. Němec, R. Konvička, M. Blažek, M. Šarše,
V. Vašíček, I. Vaculková, J. Schmidt, J. Kubiček, R. Kratina,
V. Cígler, J. Hampl, H. Kozelka, H. Ressel, J. Skalník, S. Jüdl,
N. Rawová, J. Novák, D. Chatrný, J. H. Kocman, A. Beran,
V. Kokolia, K. Pauzer, L. Novák, H. Furkrábková, P. Nešleha,
M. Knížák, S. Zippe, S. Klimeš, H. Maryška, Z. Růla, J. Mašpar,
P. Oriešková, J. Svoboda, V. K. Novák, B. Zemánek, J. Svobo-
dová, J. Měyk, J. Zoubek atd.

Za nejstarší generaci:

malíř Jan Bauch (1898), malíř Josef Liesler (1912),
 malíř Karel Vaca (1919), . . . malíř Čestmír Kafka (1922),
 teoretik a malíř Vlastimil Fiala (1920)

Za starší generaci:

sochař Olbram Zoubek (1926), malíř Laďislav Karoušek
 (1926), malíř Josef Jíra (1927), výtvarník a teoretik
Josef Císařovský (1926), malíř Theodor Pištěk (1932),
 malířka Alena Nováková (1929)

Za střední generaci:

malíři a sochaři: J. Bukovský (1949), J. Beránek (1945),
J. Dvořák (1945), K. Gebauer (1941), J. Kremanová (1951),
P. Pavlík (1945), M. Rittstein (1949), J. Růžička (1948),
J. Sozanský (1946)

Za nejmladší generaci:

M. Blažek (1955), S. Milkov (1955), J. Němcová (1957),
A. Ogoun (1955), T. Rafl (1949), J. Belda (1958),
V. Žabinský (1966)

(Dopis Československé televizi, redakci Televizních novin,
Jindřišská 16, Praha 1, ze dne 29. 1. 1987)

Reakce na zprávu o výsledku stipendijní komise SČVU
uvedenou ve zpravodajství TN dne 27. 1. 1987

V úterý 27. 1. 1987 ve večerním zpravodajství TN byla
uvedena informace o průběhu komise k udělování stipendií SČVU
mladým umělcům, čerstvým absolventům uměleckých škol.

Bylo řečeno, že předložené práce měly celkově nižší úro-
ven. Zpráva neobsahovala žádné ukázky předložených prací.
Takové oznámení nepřipouští pochybnosti, neříká nic o před-
mětu ani kritériích hodnocení, pouze o výsledku.

Práce stipendijní komise vždy probíhá za zavřenými dveř-
mi a takovéto veřejné sumární prohlášení je zcela neobvyklé.

My, uchazeči o stipendia, se jím cítíme poškozeni. To,
že uchazeči o tomto politováníhodném stavu své práce infor-
mování nebyli, dále nezvyklá přítomnost TV při práci komise
a rozhodnutí a následné prohlášení komise budí dojem, že šlo
o záměrně předem připravenou akci, jejímž cílem je očernit
nejmladší tvůrčí generaci.

V souvislosti s požadavky, které mladí umělci předložili
nedávno SČVU a nedostali na ně žádnou odpověď, vyznívá
takové jednání jako podrážděná odvetná reakce.

Žádáme, aby tento náš postoj byl tlumočen veřejnosti
rovněž prostřednictvím televize. Jediné řešení vzniklého na-
pětí vidíme v seznámení veřejnosti s výsledky komise včetně
opětného předložení našich prací tentokrát veřejně a to for-
mou jednorázové výstavy a televizním vysíláním.

Vysvětlení:

Stipendia poskytovaná SCVU tří a šestiměsíční mají sloužit mladým umělcům jako počáteční pomoc v tvůrčím hledání.

Jsou zajišťována z fondu tvořeného 2% srážek ze všech uměleckých honorářů (jak jsme byli informováni).

O práci a závěrech komise nikdo nebývá informován rámcově ani jednotliví uchazeči se nedoví o důvodech zamítnutí či přijetí své žádosti o stipendium. Když relací ze dne 27.1. byla informována veřejnost, proč jsme tedy nebyli s touto situací a stanovisky komise seznámeni především my, kterých se to nejvíce týká? Komise k tomu má přece příležitost hned po rozhodnutí, týž den, kdy si uchazeči vyzvedávají své práce; nikoliv až za několik dní, jak bylo řečeno v televizním vysílání.

Když už byla veřejnost seznámena s názorem komise, proč tedy nebyla také seznámena s našimi pracemi?

Jak to, že úroveň prací u tolika uchazečů tak náhle za tři až šest měsíců poklesla?

Oznámení výsledků komise se děje ústně, prostřednictvím úřednice, což je způsob velmi podivný uvědomíme-li si, že se jedná o rozdělování dost velkých finančních prostředků.

S komisí se uchazeč vůbec nesetká a její složení mu není známo. Důvěra v rozhodování komise je všeobecně oslabena. Naprosto chybí tvořivé soupeření.

Uchazeči se často neodvažují předložit komisi své nejdováděnější výboje a nejnovější pokusy, aby nebyli zamítnuti, protože pro mnohé je stipendium jedinou formou obživy. Někteří proto předloží i práce průměrné.

Tehdy bychom očekávali přísnou reakci komise, ale průměrné práce bývají často oceněny a o ty, které vybočují

z formálních klišé - zdá se - není zájem.

Nikdo z nás nemá možnost se před komisí obhájit a případně vyjasnění výtvarných názorů tak nepřipadá v úvahu. Mezi námi a členy komise je věkový rozdíl nejméně jedné generace a v takovém případě už se výtvarné názory často rozcházejí.

Na počátku naší umělecké dráhy jsme neznámí, máme minimální možnost vystavovat, kritika o nás nepíše, neznáme se moc ani mezi sebou. Teprve nedávno jsme opustili umělecké školy. Škola působí trochu jako akvárium a teprve v prvních letech po absolutoriu se ukáže, co v kom je. Máme potíže samostatného růstu, přetíže existenční a jen pomalu získáváme zájemce o svou práci.

To ví každý a vždycky to tak bylo.

V tomto období stipendium kromě finanční podpory dává jedinou příležitost, kdy se naše práce sejdou pohromadě a mohou být konfrontovány. Zatím zůstává nevyužita.

Také stipendijní komise je zatím naším jediným hodnotitelem a v jejím rámci bychom neměli být veřejně očerňováni ústy našich zkušených kolegů a také bývalých pedagogů, ale měli bychom být veřejně kritizováni v celé šíři tohoto pojmu.

Předpokládejme, že ten, kdo absolvoval vysokou uměleckou školu, bere svou věc vážně a snaží se nalézt své umělecké vyjádření a potýká se s tvůrčími problémy poctivě.

Komise nehodnotí jednotlivé kusy jako výrobky, ale celkový vývoj a snahy mladého umělce. Potom rozhodnutí, ze dne na den, že ten, jehož práce byla tři měsíce kvalitní je další tři měsíce nedostačující a nekvalitní, působí jako rozmar. Zvláště když vezmeme v úvahu, že mladý tvůrce si hledá svou cestu a dělá chyby stejně jako tvůrce zkušený.

Kdo by to měl vědět lépe než členové stipendijní komise?

V těchto souvislostech chceme vyslovit několik názorů:

Stipendium, jako velká existenční i psychická podpora, by mělo být poskytováno každému absolventovi nejméně 2 roky po absolutoriu a to souvisle. Aby se skutečně uplatnilo jako psychická podpora a ne jako znervozňující nejistota dočasného příspěvku.

Komise by měly mít spíše charakter konzultace, uchazeči by měli mít možnost se s komisí seznámit a hájit se. Měli by být přítomni zástupci nejrozličnějších generací a výtvarných názorů. Rovněž by měli být přítomni kritici (i mladí, kteří s námi vyrůstají) a ti by se měli zároveň vyjadřovat v tisku.

Průběh komise by měl být spojen s jednorázovou veřejnou výstavou.

Stipendium by mělo být rovněž spojeno s každoroční výstavou stipendistů - jako nové vyvíjející se tvůrčí generace, v některé výstavní síni SČVU.

Závěr:

Pro řešení momentální situace navrhuje seznámit veřejnost s konkrétními výsledky komise 26. 1. 1987 včetně znovu shromážděných našich prací formou výstavy a za účasti televize. Například v galerii U Kečických.

Tento dopis mimo jiné chápeme jako podrobnější rozbor situace v udělování stipendií, kterýžto bod je obsažen v Prohlášení mladých výtvarníků k připravovanému sjezdu SČVU, jež bylo odesláno 12.12. 1986 na příslušné instituce a na něž jsme doposud nedostali žádnou seriózní odpověď, pouze se doslýcháme, že byl např. na SČVU nazván "Naivním pamfletem".

Byli bychom rádi, kdyby se tento dopis stal zároveň impulsem k vyvolání veřejné diskuse v televizi a kdyby televize dala této diskusi o problémech mladých umělců prostor v některém ze svých pořadů (např. Volná tribuna, Aktuality ap.).

Děkujeme za porozumění.

Příloha: prohlášení mladých výtvarníků
k připravovanému sjezdu SČVU

(Dopis pěti signatářů dopisů určených sjezdu SČVU,
Svazu českých výtvarných umělců z 11. 3. 1987)

V souvislosti se zasedáním SČVU pro přípravu na sjezd
přišli za námi zástupci mladé generace sochařů a dali nám
přečíst připomínky, které měli k činnosti SČVU po sjezdu.
Tyto připomínky v podstatě obsahovaly požadavek, aby mladí
výtvarníci, absolventi vysokých uměleckých škol byli za-
řazeni do SČVU, dále aby se uskutečnily výstavy mladých vý-
tvárníků, eventuálně ve formě salonu; aby byla nalezena plat-
forma, na základě které by se mohli stýkat výtvarníci různých
generací a mohli si vyměňovat názory na problémy našeho a
světového výtvarného umění. S těmito základními požadavky
jsme souhlasili a proto jsme připojili své podpisy k jiným,
třeba i starším, zasloužilým i národním umělcům, kteří s tě-
mito připomínkami také souhlasili. Jestliže by naše podpisy
byly zneužity a objevily by se na jiném dokumentu který ne-
známe, rozhodně proti tomu protestujeme!

D. Kadrnožka, Vl. Tesař, O. Smutný, V. Adamec, F. Ronovský^{+/}

^{+/} Dopisem zasláným SČVU, odvolal v následujících dnech malíř
František Ronovský svůj podpis pod tímto prohlášením, ja-
ko výsledek dezinformační manipulace.

(Diskusní příspěvek malíře Josefa Jíry na aktivu výtvarných umelců-členů, signatářů dopisů delegátům sjezdu v Praze-Smíchově v Domě kovoprůmyslu dne 27. 2. 1987)

Vážení přátelé,

před časem jsem si napsal pár poznatků s označením "Jakým právem". S tímto jsem vystoupil na aktivu malířů (sochaři prý vystoupili s hlavními požadavky, že není blína nebo sádra? - už nevím). Začínám stejně i zde:

Potkávám své bližní, mladé profesionální kolegy a při pozdravu zní otázka: "Jak prodáváš?" S pocitem smutku srovnávám to naše setkávání před třiceti lety, kdy s pozdravem otázka zněla: "Co maluješ - Jak maluješ?" - slyšíte prosím tu strašnou kvalitativní změnu? Před půl rokem jsem z poctivých pohnutek napsal článek do Rudého práva "Alič k našim dveřím" - Svaz, Fond, vysoké školy vůbec nebraly v úvahu obsah článku, ale pouze to, jakým právem mohl být dopis "takového" člověka publikován ve stranickém tisku.

Nyní vím, že právě tento článek a mé vystoupení na malířském aktivu přispěly nebo dokonce i mohly být příčinou a podnětem k tomuto dnešnímu neplánovanému předsjezdovému setkání. A toto extempore bylo i příčinou a podnětem k tomu, že ve středu, tj. v den "mých otevřených dveří" přicházeli do mého ateliéru malíři a sochaři mladí, středního věku i ti starší, kteří s mým vystoupením a kritikou souhlasili a chtěli se spoluúčastnit, a protože už léta nebylo nikde místo k setkávání a pohovoření, přišli za mnou, protože jsem za ně něco veřejně řekl.

Naprosto mě fascinovalo, že s sebou zároveň přinesli naprosto spontánně, na sobě nezávisle, prohlášení, nebo spíš

požadavky a návrhy ke sjezdu výtvarníků, a to z hledisek všech tří generací.

Doufám, že je naprosto pochopitelné a jednoduché, že se i nadále scházíme každou středu a že to není nic tajného, že z našich rozhovorů nosíme účty na veřejnost (Schůzka v redakci Rudého práva a všechny prohlášení a návrhy zaslány Svazu, kde ale leží v šuplících, místo aby je členové předsednictva četli (viz Paderlík). Ano prosím, tyto schůzky jsou veřejné a každý může ve středu přijít a připadá mi komická ta snaha udělat z tohoto samozřejmého setkávání jakési "konspirační centrum" a srovnávat toto s restaurací snah 68. roku.

Tak to prosím ne a nic takového - a rozhodně se nedáme zahnat na tyto protisvazové a dokonce protisocialistické nebo chartistické pozice, o čemž jsem přesvědčen, že je zbožným přáním mnoha těch, kteří jak se říká mají máslo na hlavě a právě tito lidé, když se probrali z prvního úleku nad tím, že by mohli být dokonce adresně kritizováni a i voláni k možné zodpovědnosti - tak tito, právě tito se snaží velice zručně (s dlouholetou praxí) naše počínání vykládat zcela jinak, než jaké je a dlužno říct, že i s částečným úspěchem - mám na mysli antipodpisovou akci (Kadrnožka, Smutný, Tesař, Ronovský), což lze pořídit na objednávku, počítáme-li s tou předposraností čechácké národy - prosím, říkám čechácké a ne české!

Takže z nás "žalobců" by dokázali dle svých starých osvědčených praktik udělat obžalované. Bohužel, teď je i snaha o umlčení všeho tím, že se řekne pozor! - to jsou ti lidé a tytéž snahy, které vedly k 68. roku - ale pak, prosím, je jakákoliv snaha něco vylepšit zbytečná.

Nepatříme k lidem, kterým by jen napadlo měnit koncepci

- tj. Svazy, socialismus, zákony - ale chceme, aby byly bez korupce a bez deformací. Nepatříme ani k lidem, kteří si přivrhávali celé roky polívčičku u dveří ambasad s tváří trpitelů a jimž jsou naše stanoviska stejně nepříjemná, protože i oni by touto normalizací ztratili nesmírně drahou a v cizině platící (a tím myslím doslova finančně platící) gloriolu tzv. "režimem perselauovaných umělců!"

Prosím Vás, přestanme si už hrát divadlo, ať z té nebo oné pozice a zkusme hledat společnou řeč a řešení. Ty naše požadavky jsou v podstatě strašně prosté a lze to shrnout do tří, čtyř bodů, které by vzaly ten umělý vítr z plachet jak těm uměle dosazeným konzervám, tak i těm druhým, pro které je kritériem módní přitakávání a dolarové konto sběratelů všeho druhu a těch tomuto podobných i našich artcentrických obchodníků s deštěm.

Teď mluvím jen za sebe. Mě opravdu nezajímá, co je nového třeba ve Stuttgartu, ale jak vypadáme a kdo jsme zde, doma. K tomu náš první požadavek - každoročních volných pracovních, konfrontačních přehlídek - výstav - vždyť my se navzájem neznáme, aby nevznikaly nadále situace, že absolvent vys. uměl. školy neví, že kontinuitu české kultury a moderního umění také tvoří jména jako Medek, Premund, John, Balcar a další a kteří před pár roky zemřeli a nad kterými se udělal umělý patnáctiletý poklop zapomnění. Zkusme i tyto věci bez afektu napravovat, ale ne u nás známým způsobem - "Buď jenom Aleš, nebo zase už vůbec žádný Aleš" - snad mi rozumíte.

Já jsem člověk, který jak charakterem své práce, ale i svým celoživotním názorem patřím k jakémusi středu a k naprosto naší české tradici umění. Mám-li býti lapidární, asi bych kdysi byl členem Umělecké besedy, ale prosím proto, že

ni je bližší vzduch domova, nechci a nemám právo říkat, že vzduch ciziny je jedovatý. To ne - to naprosto ne. Zkusme se spíš dnes zamyslet, které body na sjezd máme společné a ty se včetně čtrnáctideníku snažme realizovat a pak se zkusme zamyslet o nové struktuře Svazu. V první řadě se mi zdá, že Svaz je v podstatě nedemokratická organizace ve svém rozdělení výtvarníků na svazovou elitu a fondové plebejce a pokládám tento fakt za nemravný proti dřívější praxi členů a kandidátů.

Také bych si přál, aby se Svaz stal umělcům skutečně pomocníkem a ochráncem a ne opakem. A zkusme už konečně jmenovat věci pravými jmény, to je, že Svaz je zde kvůli umělcům a ne umělci kvůli existenci instituce - Svazu - která spíš umrtvovala, než pomáhala. A také by se v nové struktuře především měla uplatňovat taková opatření, aby funkce a členství v předsednictvu atd. bylo spíš otázkou cti a práce pro druhé, než jen stupeň společenského žebříčku, přízně peněz a moci, aby Svaz nebyl nadále touto dojnou krávou pro své funkcionáře, aby nešlo jen o rozdělování mléka, ale především o vytváření takové tvůrčí atmosféry a podmínek, ve kterých by se živě dobře dýchalo.

Josef Jíra
malíř

(Diskusní příspěvek sochaře I. Bullera přečtený na aktivu mladých výtvarných umělců 16. 2. 1987 v Brně)

Slyšíme a čteme v poslední době mnoho nadějných slov (jako: demokratický dialog, rovnoprávnost, přestavba, mírové soužití...).

Na počátku vědycky bylo slovo, ale slovo se naplňuje teprve činy.

Dovolte alespoň několik poznámek a námětů, jako podnět pro diskusi:

- Každá přestavba, která má být přestavbou duchovní, která má proměnit naše vědomí, naše myšlení a jednání, nás samotné, musí být založena na pevném základě etiky. "Etika je estetikou budoucnosti" (V.I.L.).

Jedině skutečná morálka ve vzájemných vztazích může vytvořit atmosféru vzájemné důvěry, a jediné vzájemná důvěra nás může zbavit strachu, který je zde formou nenávisti k neznámému. Jen za takových podmínek lze uvažovat o plné odpovědnosti, o veřejném mínění, o tvůrčí iniciativě, o úctě k talentu... Jen za takových podmínek mohou mít smysl následující návrhy.

Jestliže SČVU, jak říkají stanovy, má za úkol "reprezentovat tvůrčí pracovníky z oblasti výtvarného umění", musí zajistit - především konkrétní způsob účasti všech výtvarných umělců na řídicím procesu české výtvarné kultury ve všech jeho stádiích, zejména prostřednictvím zástupců demokraticky volených v konkurzních řízeních jak do funkcí Svazu, tak i Fondu; zajistit demokratickou praxi řízení formou otevřeného dialogu. - Musí projednat a ustavit takovou organizační strukturu, která by zahrnula celou výtvarnou obec včetně neprofesionálů, aby byla umožněna pravidelná výměna názorů

na všechny aktuální otázky (např. čtvrtletní aktivity, půlroční plenární schůze, atp.)

- zřídit při Svazu sekci teoretiků

- momentálně by měla být vytvořena pro tento dialog platforma všeobecného předsjezdového aktivu všech registrovaných výtvarných umělců bez rozdílu generací a sekcí, otevřena volná diskuse ve veřejných sdělovacích prostředcích, ve Svazovém tisku a v rozšířených fondových zprávách, kde by měl být proveden kritický rozbor práce řídicích orgánů, zejména z hlediska plnění usnesení předchozích sjezdů, návrhy nových usnesení, návrhy delegátů a funkcionářů...

- z nejširší základny výtvarné obce by měla být také navržena a ustavena smíšená komise zástupců všech generačních vrstev a názorových proudů, která by se zabývala upřesněním a doplněním stanov a předpisů, které neodpovídají novým potřebám a duchovním cílům přestavby celé společnosti.

- protože základem pro každou diskusi, která má být smysluplná, tvůrčí a podnětná je neomezený přístup k informacím, je třeba především

- bezodkladně zveřejnit všechny platné stanovy, organizační řády, vyhlášky, nařízení, normy, směrnice a zákony, které upravují výtvarný umělecký život; přispět k šíření právních znalostí vůbec.

- je nezbytné obnovit prostor pro informace o domácím i světovém uměleckém dění v plném rozsahu aktuální problematiky na stránkách k tomu vytvořených Svazových a Fondových novin a v samostatných Svazových nakladatelstvích, včas zveřejňovat všechna domácí i zahraniční stipendia, přidělování cen, tvůrčích pobytů, půjček, podpor, konkurzů a soutěží v rozšířených Fondových zprávách.

- zavést každoroční konfrontační výstavy všech výtvarných umělců formou netematické otevřené pracovní přehlídky.
- zajistit možnosti zřizování nových galerií pod vedením samosprávných komisí teoretiků a umělců s potřebnými pravomocemi a odbornou i ekonomickou odpovědností, které by skoncovaly se šablonovitostí a strachem z originality, které by pokryly celou názorovou šíři současného uměleckého projevu, umožnily nezbytné volné soutěžení talentů a uskutečnily tak spravedlivou výstavní praxi, neboť jedině tak lze získat pravdivý obraz současného uměleckého života.
- zajistit možnosti výstav jednotlivců i skupin mimo galerijní prostory, mimo jiné k odstranění nedostatku výstavních kapacit a několikaletých čekacích lhůt.
- opustit dosavadní uniformitu a volit pružnější a rozmanitější typy umělecké prezentace pro širokou veřejnost.
- zrušit systém nevysvětlitelných zákazů a nepřípustností, administrativních ukazatelových direktiv, které v kultuře fungují zcela mechanicky, a jako důsledek absence odbornosti a fundované umělecké kritiky znemožňují skutečnou uměleckou angažovanost; "byrokratické poručníkování a jeho mentorský tón brzdí" především nás mladé (jmenujme jen problémy se zveřejňováním mezioborové tvorby nebo nových forem...)
- vytvořit podmínky pro opravdovou uměleckou tvůrčí aktivitu a podnikavost zvýšením samostatnosti a pravomocí souběžně s vyššími nároky na osobní odpovědnost jednotlivých umělců i skupin, nejen za vlastní tvorbu, ale i způsob jejího zveřejňování, šíření a veřejného provozování, v souladu se základními osobnostními a autorskými právy.
- obdobně otevřít a zpřístupnit možnosti zahraničních výstav nekomerčního charakteru a uplatnit tak důsledný internacio-

nalismus.

a na závěr - decentralizovat řízení tak, aby i krajské umělecké dění nabylo odpovídajících možností a samostatnosti.

Tomáš Ruller

sochař

(Diskusní příspěvek malíře V. Kokolii na aktivu výtvarníků
jihomoravského kraje v Brně - čteno)

Jsme mladí a nespokojení.

Ale to k mládí patří.

Dorostem a bude se nám hodit právě takový stav jako je teď.

My jsme bažanti, ale stačí chvílku čekat.

Současná situace ostatně už nyní nám dává jisté výhody.

- možnost vystavování, aspoň v našem kraji, se velmi zlepšila a pokud dodržujeme pravidla slušnosti, není třeba bát se kritiky.

- nejen že jsme si zvykli jak se věci mají, ale autocenzura se stala dokonce naším kritériem.

- je jasné, jaké malování se po nás chce, což usnadňuje práci jak těm, kteří chtějí mít úspěch, tak těm, kteří by se rádi od oficiální malby distancovali.

- neztrácíme přitom pocit, že spravedlivě bojujeme za své dílo, neboť každému už vyřadili nějakou věc na výstavě nebo se na něj komise zaškaredila.

- zároveň se těšíme jisté samostatnosti, díky nezájmu svazových a fondových orgánů a nakonec i veřejnosti o naše snahy.

- nejsme stresováni informacemi o aktuálních tendencích ve světovém malířství, a tím se lépe chráníme před nebezpečím módnosti.

- a pokud jsme nevyužili žádné z uvedených vymožeností a stalo se, že jsme někde něco přehnali apod., tak jsme "zakázání" a to taky není zas tak špatné.

Ale co je nejdůležitější: každý z nás se už v hlavní míře aklimatizoval a v podstatě mu víceméně nevadí, že dělá (za-

tím) něco jiného než chtěl nebo že nemá tolik peněz atd.

Žel nejsme smířeni úplně a chtěli bychom už teď peníze, publicitu a moc. Zní to ošklivě, ale přitom je zvláštní, že se takovýchle potřeby všeobecně pokládají za přirozené a správné a kdybychom žádali, řekněme, uměleckou svobodu, byli bychom směšní.

A přitom o nic jiného nejde - nemělo by jít.

Nejsme zločinci.

Naším zaměstnáním je krása.

Přesto se s námi jedná tak, jako bychom každou chvíli mohli ohrozit zdraví, svědomí a myšlení společnosti.

Žení nám dána důvěra.

Vše nám musí povolovat lidi, jejichž hlavní motivací je obava z průseru. (Mimoходом, jaký skutečný průser jsme my vlastně s to vyprodukovat, když na výstavy prakticky nikdo nechodí a lid má mnohem účinnější prameny cizích ideologií, než by mu popřípadě mohly nabídnout naše obrazy.)

Obava ze západních vlivů, které ovšem zatím již zcela prosytily např. televizní zábavu, a podezřívavost, za kterou je zaměněn ideový přístup, vedou k preventivnímu paralyzování netradičních názorů, čímž se vlastně znemožňuje (teoretická) možnost vytvořit v umění "východní vlivy".

Myslím, že malířství je schopné reprezentovat naši vlast stejně dobře, jako to činí sportovní oddíly nebo soubory písní a tanců.

Z toho by bylo třeba tedy jednak tuhle reprezentaci běžně, bez byrokratického omezování realizovat a vytvářet tak podmínky umožňující růst talentů nejrozumnějšího zaměření.

Říkám "bylo by třeba", ale nevím, kdo by měl takovýchle podmínek vytvořit, ke komu se mám vlastně obracet v této věci.

O tuhle důležitou informaci prosím přítomné zástupce vedení svazu.

K takové Bytosti, která je kompetentní obhospodařovat naši výtvarnou kulturu, bych měl zajisté i množství dalších, i konkrétnějších přání, námětů a žádostí. Nejdůležitější je požadavek informovanosti, a to jak v oblasti práv, povinností a možností výtvarných umělců, tak informovanosti o aktuálním dění u nás i ve světě, jakož i o příležitostech uplatnit svou práci.

Médiem by měl být odborný časopis, vydávaný čtrnáctidenně, Zprávy ČSVU, oběžníky, kulturní rubriky v denících a u nás též kulturní periodikum KOK.

Dále informovanost vzhledem k veřejnosti, pro niž je celé výtvarné umění zcela neatraktivní a v absolutní většině se uspokojuje podbízivým krajinkařením či pokleslým odvarem surrealismu.

To si vyžaduje možnost vystavování v netradičních prostorech, dovolující velmi intenzivní kontakt veřejnosti s výtvarným uměním, a to bez nahrazování odpovědnosti autora za svou práci odpovědností (odpovědného) činitele za autora.

Dále to znamená výstavy, které (ovšem vedle dosavadních) budou veřejnost informovat o celém spektru práce výtvarných umělců, přičemž autoři se budou prezentovat díly dle vlastního výběru, bez žirovací komise.

Další otázkou je záhadná struktura organizování výtvarné kultury.

Kapříklad jednostranný vztah ČSVU k registrovaným - tj. absurdní absence byť jen teoretické možnosti registrovaných vejít ve vztah ke Svazu.

Obdobná přehrada stojí před amatéry, kteří by se rádi věno-

vali cele malování, a že mezi nimi nejsou jen vychytralí kšeft-
mani, ale i nadaní umělci, můžeme mnozí dosvědčit.

(Ovšem co s tím dělat, to nevím, to by snad vyžadovalo změnu
v zákoníku práce - tj. umožnit jim, aby nepotřebovali razítko
zaměstnavatele v občance...)

Opravdu nevím co s tím, toliko vidím jasně, jak se usiluje
o to, aby výtvarnou kulturu tvořili pouze absolventi vysokých
uměleckých škol a zbytek národa prostě "nemá nárok" (mají
přece ZUČ); je to snaha v zájmu "kvality", ale kolik kupříkladu
ze zakladatelů moderního českého umění mělo Akademii?
Tato věc v současné diskusi nikoho nepálí, ale přesto je jed-
nou z těch, které umožní vznik kulturního klimatu.

Vznik, způsob práce a složení komisí - o této otázce nyní
mluvit nebudu, neboť se dnes o ní bude ještě zajisté dost
mluvit.

Konečně je tu sociální zabezpečení umělců, včetně třeba
stipendijní podpory "základního výzkumu" apod., vesměs jsou
to, přiznávám, moje osobní zbožná přání. Bylo by toho hodně,
na co bych si přál slyšet odpověď a na co by měla být odpo-
věď pozitivní praktická činnost.

Lehceci, a snad můžu užít množné číslo, nechceme ty výše zmí-
něné peníze ani moc, nikomu je ani nezávidíme, ale chceme
podmínky k práci a k rozvíjení toho, co v nás snad je.

Jsem přesvědčen, že máme právo toto požadovat.

8. 2. 1987

Vladimír Kokolia

Závěr aktivu mladých profesionálních výtvarníků jihomoravského kraje ze dne 16. 2. 1987 v Brně - jednomyslně odhlasováno

Jako vklad k probíhající přestavbě naší společnosti aktiv mladých profesionálních výtvarníků Jihomoravského kraje navrhuje:

1. Zrušit segregační systém dělení výtvarných umělců na členy svazu a registrované u ČFVU ...

- zajistit konkrétní způsob účasti všech výtvarných umělců na řídicím procesu české výtvarné kultury ve všech jeho stadiích, prostřednictvím zástupců demokraticky volených do všech funkcí
- řízení skutečnovat formou otevřeného demokratického dialogu
- projednat a ustavit organizační strukturu svazu, která by zahrnula celou výtvarnou obec tak, aby byla umožněna pravidelná výměna názorů na všechny aktuální otázky (např. formou čtvrtletních aktivů, plenárních schůzí atd.)
- zajistit příliv nových sil do funkcí a jejich pravidelné obměňování, časově omezit funkční období a zamezit kumulaci funkcí
- rozšířit sekci teoretiků.

2. Zajistit všeobecnou informovanost ...

- bezodkladně zveřejnit všechny platné stanovy, organizační řády, vyhlášky, nařízení, normy, směrnice, zákony atd., které se týkají uměleckého života
- otevřít samostatné svazové nakladatelství prostřednictvím ČFVU a rozšířit ediční plány stávajících nakladatelství. Zacelit tak citelnou mezeru v informovanosti o domácím i světovém uměleckém dění v plném rozsahu

aktuální problematiky, zajistit vysokou odbornou úroveň jeho vedení

- prostřednictvím samostatného tiskového periodika (typu KLEN, Scéna) otevřít tribunu pro teoretiky a kritiky všech generací a názorů, která by pohotově reagovala v plné šíři na výtvarné dění u nás i v zahraničí
- rozšířit a zkvalitnit obsah fondových Zpráv, zejména včas zveřejňovat všechna domácí a zahraniční stipendia, ocenění, tvůrčí pobyty, konkursy, soutěže a informovat o hospodaření s finančními prostředky svazu i fondu
- jednání všech komisí, zejména stipendijních, vést za přítomnosti autorů a umožnit jim obhajobu předkládaných prací
- u veřejných soutěží vystavit všechna přihlášená díla, nejen vítězná, a zdůvodňovat rozhodnutí komisí.

3. Změnit dosavadní výstavní praxi ...

- zavést každoroční konfrontační výstavy všech oborů a generací formou otevřené pracovní přehlídky. K tomu ustavit pracovní organizační skupiny, které by nesly zodpovědnost za přípravu, instalaci a průběh výstavy, zodpovědnost za vlastní vystavovaná díla ponechat autorům
- opustit dosavadní uniformitu a volit pružnější a rozmanitější typy umělecké prezentace pro širokou veřejnost:
 - zajistit možnosti zřizování nových galerií pod vedením samosprávných komisí teoretiků a umělců, s potřebnými pravomocemi a odbornou i ekonomickou odpovědností, které by pokryly celou názorovou šíři současného uměleckého projevu
 - právně zakotvit možnosti výstav jednotlivců i skupin

mimo galerijní prostory, a tak vytvořit podmínky pro uplatnění osobní zodpovědnosti jednotlivých umělců a skupin nejen za vlastní tvorbu, ale i způsob jejího zveřejňování, šíření a provozování

- podpořit formy výtvarných symposií (jako nejefektivnější způsob veřejných realizací)
- obdobně otevřít a zpřístupnit možnosti zahraničních výstav i nekomerčního charakteru (samostatných, skupinových, výměnných ...) všem autorům.

4. Decentralizovat řízení ...

- tak, aby i v jednotlivých krajích, popř. i městech, na bylo umělecké dění samostatnosti a plnoprávnosti
- zajistit odpovídající podmínky pro práci funkcionářů (např. důstojný prostor pro pracoviště krajské pobočky SČVU)
- obnovit činnost klubu pro výtvarné umělce atd.

5. Bezodkladně otevřít platformu pro všeobecnou předsjezdovou diskusi ...

- formou aktivů všech výtvarných umělců bez rozdílu generací a sekcí, ve veřejných sdělovacích prostředcích, ve svazovém tisku a v rozšířených fondových Zprávách
- provést kritický rozbor práce řídících orgánů a plnění usnesení minulých sjezdů, projednat návrhy delegátů, nových funkcionářů a nových usnesení
- z nejširší základny výtvarné obce navrhnout a ustavit smíšenou komisi, která by se zabývala upřesněním a doplněním, event. zrušením stanov a předpisů, které neodpovídají novým potřebám a duchovním cílům přestavby celé společnosti.

(Brněnský večerník z 3. dubna 1987, rubrika Zaznělo z tribuny sjezdu Svazu českých výtvarných umělců)

MLADÍ VÝTVARNÍCI SE HLÁSÍ O SLOVO

Patřím ke generaci, která ještě několik let bude řazena mezi mladé. Generaci, která má v našem kraji a městě silné zastoupení. Přesjezdové dění, které bohužel nedostalo odpovídající prostor ve sdělovacích prostředcích, vyvolalo v našich řadách silnou odezvu. (Připojili jsme se k řadě iniciativ a prohlášení adresovaných předsednictvu svazu.)

Diskutovaný okruh otázek a námětů se odrazil i v našem referátu na krajské svazové konferenci. Je proto přirozené, že se znovu oživil aktiv mladých výtvarníků Jihomoravského kraje. Při vzájemných diskusích jsme se i přes samozřejmé tvůrčí a názorové odlišnosti dostali k řadě námětů, otázek a problémů, před kterými se dosud zavíraly oči. Myslíme si, že tak jako celá naše společnost se připravuje a směřuje k zásadní kvalitativní přestavbě, musíme i my vytvořit v práci svazu takové podmínky a atmosféru, které by odpovídaly novým potřebám a duchovním cílům přestavby. Vítáme proto, že se sjezd jako jednou ze svých stěžejních otázek bude také zabývat postavením tzv. registrovaných výtvarníků. Cítíme jako jejich kolegové, že je třeba projednat a ustavit takovou organizační strukturu svazu, která by zahrnula celou výtvarnou obec. Dále je třeba si pravidelně vyměňovat názory na všechny aktuální otázky (např. formou čtvrtletních aktivů, plenárních schůzí atd.) a tím uskutečňovat řízení na základě otevřeného demokratického dialogu.

Jedna z nejdůležitějších otázek, která zde již několikrát zazněla, je potřeba všeobecné informovanosti. Je to dáno již

povahou výtvarné práce v její individuálnosti a vlastním soustředění. Proto by mnohým z nás pomohlo zveřejnění stanov, organizačního řádu, vyhlášek a nařízení, i směrnic a zákonů, které se týkají uměleckého života.

Od nového svazového periodika očekáváme, že otevře tolik žádanou tribunu pro teoretiky a kritiky všech generací a názorů. Podobně jako časopisy typu *Kmen* nebo *Scéna*, ve které bude pohotově reagovat v plné šíři na výtvarné dění u nás i v zahraničí. Zde bych ještě připojila poznámku na téma svazového nakladatelství. Zřejmě by bylo vhodné prohloubit spolupráci s nakladatelstvím Odeon, aby ediční plán Odeonu byl bezprostředním zrcadlem současného výtvarného dění u nás ve všech jeho podobách.

Je třeba také zkvalitnit a rozšířit obsah Zpráv ČFVU, zde zejména včas zveřejňovat informace o všech domácích a zahraničních stipendiích, tvůrčích pobytech, konkurech, soutěžích i oceněních a informovat o hospodaření s finančními prostředky SČVU i ČFVU.

Mladou generaci zajímá také způsob výběru a udělování stipendií a proto se na schůzi s komisí pro spolupráci s mladými objevily konkrétní návrhy, které umožňují zahájit přípravu první pracovní přehlídky (salónu) a budou konkretizovány v Mánesu jako nová forma práce sekce mladých.

Součástí schůzky našeho aktivu mladých byla i příprava IV. bienále tvorby mladých jihomoravských autorů. V této souvislosti můžeme říci, že uplynulé ročníky Bienále úspěšně plnily svou roli generačního konfrontačního střetnutí a porovnání výsledků práce výtvarníků v našem kraji. Pro většinu z nás byly možností uvést se svou začínající tvorbou do širšího povědomí. Ale v připravovaném IV. ročníku chceme ještě

výrazněji profilovat koncepci Bienále směrem k autentičtější tváři. Výsledkem bude pracovní nežírovaná přehlídka děl podle volby autorů s posílením vyšších nároků na osobní zodpovědnost za vystavená díla a tvůrčí samostatnost. V organizační skupině jsou přizváni i mladí teoretici, jejichž úkolem je v průběhu výstavy vypracovat podrobnou analýzu vystavené kolekce, kriticky zhodnotit přínos jednotlivých autorů a otevřít prostor pro další hodnocení a případnou polemiku. Myslíme si, že to bude mít nezastupitelný význam a smysl nejen pro samotné autory, ale i teoretiky a nejširší veřejnost.

I na ostatních krajských výstavách je vidět, že dostáváme možnost k výstavní prezentaci (přínosem byly i dva ročníky výstav v Křížové chodbě Nové radnice, které vzešly z naší iniciativy, nebo sochařský plenér na Brněnské přehradě).

Konfrontační výstavy v celorepublikovém měřítku však stále chybějí. Přitom všichni cítíme, že je tolik potřebné zavést pravidelné pracovní přehlídky, kde by byly odstraněny umělé regionální hranice krajů a oblastí. Vytvořit tak podmínky pro plynulou kontinuitu v českém umění. Měly by se také volit pružnější a rozmanitější typy umělecké prezentace, aby byla oživena dosavadní struktura výstav a iniciativu mladých a nové nekonvenční přístupy v celé názorové šíři současného uměleckého projevu. Tyto možnosti zajistit jak pro jednotlivce, tak pro tvůrčí kolektivy nebo skupiny autorů, kteří jsou si blízcí svým vnitřním zaměřením a povahou své tvorby.

Dochází také k úbytku výstavních sálů, bylo by proto potřeba zajistit možnosti zřizování nových galerií, např. pod vedením samosprávných komisí teoretické a umělecké, které by měly odbornou i hmotnou odpovědnost. Zamezilo by se

tím dosavadní uniformitě, jednotvárnému pohledu a náhodnému slučování autorů.

Usilujeme o nejširší demokratizaci kulturního života. I formou výtvarných symposií se dá efektivně zpřístupnit dílo nejširším vrstvám veřejnosti. Důstojné reprezentaci naší výtvarné kultury v zahraničí může prospět jen skutečné otevření možnosti zahraničních výstav, zejména nekomerčního charakteru.

Od námi zvolených zástupců očekáváme, že budou přístupni všem i protichůdným názorům a vědomi si dialektivy uměleckého vývoje, nestanou se jen urputnými obhájci svých názorů a výtvarného projevu.

Demokratizace výtvarného života je pro nás cílem i prostředkem k vyjádření a uplatnění všech tvůrčích idejí a názorů zrcadlících naši společnost a dobu, ve které žijeme. Přijměte tato slova jako snahu po dialogu, snahu odstranit rozpor mezi slovy a činy. Nechybí nám chuť ani olán napomoci společně k ozdravení našeho výtvarného života.

Zdena Hölmová

delegátka jihomoravské pobočky
SČVU

(Informace ze schůze v Rudém právu)

Zúčastnili se: za RP - šéfredaktor Zdeněk Hoření,
zástupce šéfredaktora Kojznar
vedoucí kultury Josef Holý
za výtvarnou část kulturní rubriky
Petr Nováč

za výtvarné umělce starší generace
registrované v ČSVU - sochař Olbram Zoubek

za výtvarné umělce střední generace
registrované v ČSVU - sochař Kurt Gebauer
malíř Petr Pavlík
malíř Jiří Sozanský
malíř Ivan Bukovský,
člen SČVU

za výtvarné umělce mladé generace
registrované v ČSVU - sochař Stefan Milkov
malíř Ivan Komárek,
člen KSC)

Do rukou šéfredaktora Zdenka Hořeního byly odevzdány osobně všechny texty a stížnosti s příslušnými podpisovými listinami. Schůzka trvala dvě a půl hodiny. Projednaly se body společné všem generacím, možnosti demokratizace práce svazu a možné změny ve struktuře zúženého vedení svazu, výstavní politika svazu, nedostatečná práce s mladou generací, zveřejňování výtvarných děl v plné šíři v konfrontačních výstavách a nutnost stanovení objektivních hodnocení výtvarných děl. Ze strany šéfredaktora a ostatních jmenovaných za RP byla oceněna upřímnost a otevřenost i občanská odvaha, s kterou jmenovaní výtvarníci vstoupili do diskuse. Bylo vysloveno politování, že představitelé SČVU, kteří se stavěli nepřátelsky k uveřejnění článku Josefa Jíry v minulém roce, nepřijali pozvání šéfredaktora RP k otevřené diskusi nad problémy, které Josef Jíra naznačil. Ze schůzky v RP byl

učiněn zápis, který byl postoupen členu předsednictva KSČ Josefu Havlínovi. Tento zápis a problémy z něj plynoucí byly projednány předsednictvem KSČ a postoupeny MV KSČ. Za předsednictví Josefa Havlína a Antonína Kapka byly návrhy a stížnosti výtvarných umělců kromě jiného projednány na MV KSČ v uplynulých dnech a řada návrhů byla označena za podnětné. Nejednalo se tedy - a nejedná - o neveřejnou protisocialistickou činnost, jak vedení SČVU zmíněnou aktivitu výtvarných umělců, registrovaných při fondu, a členů svazu označilo. Protože vedení svazu se uchyluje k dezinformacím výtvarné obce a často dochází k ovlivňování jednotlivců, aby své podpisy ze společných dokumentů odvolali, trváme na doslovném zápisu této informace včetně všech ostatních příspěvků. Zúžené vedení svazu neseznamuje objektivně předsednictvo svazu s obsahem textu. Rovněž neúplnými zápisy z plenární schůze malířské sekce, organizované před sjezdem, ovlivňuje dodatečně členy předsednictva proti mluvčím a signatářům textů (viz příspěvek Josefa Číry, jehož obsah zůstal členům předsednictva svazu nepřítomným na plenární schůzi zatajen, jakož i ostatní dokumenty).

(Příspěvek malíře M. Rittsteina, vypracovaný na základě žádosti Večerní Prahy pro její kulturní rubriku, v březnu 1987 - neuveřejněn)

Očekávám podstatné změny v přístupu k nahromaděným problémům a ve struktuře SČVU, který v současné době nedává předpoklad pro plnění nových úkolů. Například kumulace funkcí některých členů uměleckých komisí znemožňuje objektivitu jejich práce. Reputace českého výtvarného umění se dostala v poslední době do stavu stagnace. Šeď svazových přehlídek vyhání veřejnost z výstavních síní. Není to ale vinou výtvarníků. Ateliéry jsou plné. Úzká hladiška uměleckých komisí a necitlivé formování mladé generace dostala SČVU do záměrné izolace. Tento stav plně vyhovuje všemu průměrnému a nevýraznému. Předsednictvo svazu dopustilo neustálý úbytek výstavních prostorů a uzavření Galerie mladých. Nedokázalo dát platformu pro konstruktivní kritiku ať již formou čtrnáctideníku či otevřené diskuse. Nekriticky se vyzdvihuje práce některých autorů a mlčí se o, pro společnost závažných, výsledcích práce druhých. Mnozí z předních výtvarníků všech generací se zásluhou diskriminačního rozdělení na členy SČVU a registrované při ČVUV dostali mimo diskusi. Jsou to umělci, kteří se chtějí vážně zapojit do přestavby našeho myšlení, a je na sjezdu, aby jim to umožnil.

Michael Rittstein
malíř

(Přijetí tajemníkem SČVU PhDr. F. Spilkou za účasti malířů a sochařů K. Gebauera, Č. Kafky, T. Pištěka, J. Sozanského a O. Zoubka, 17. 3. 1987. Text byl přečten v úvodu čtyřhodinového jednání.)

To, o co jde rámcově, je všeobecně pocítovaná nezbytnost demokratické svazu, této monopolní instituce, která - jediná v zemi - sdružuje výtvarné umělce, mluví jejich jménem a která za celých 18 let své nekritické zovátelné existence a činnosti nedokázala svými nenapravitelně administrativními a nařizovacími metodami vytvořit atmosféru příznivou tvůrčí práci a mezilidským vztahům uvnitř výtvarnické obce a nedokázala si získat důvěru a přirozenou autoritu v řadách mladé, střední, ani starší generace. Důkazem toho je současný stav svazových záležitostí, dopisy z řad umělců adresované delegátům sjezdu SČVU a, konec konců, i úroveň "členské výstavy" probíhající právě v těchto dnech v nově otevřených sálech Mánesa ...

Zdá se, že neudržitelnost současného stavu věcí je tak objektivně průkazná, že neznepokojuje jen výtvarné umělce samé, ale nachází odezvu i v nejširších oblastech společenských struktur včetně struktury politické, kde naše dopisy byly posouzeny jako konstruktivní. To je nadějně. - Pohříchu, nejméně sluchu nacházíme - jak se zdá - ve své vlastní instituci, SČVU... Tak se nám např. dostal do rukou dílčí záznam rozpravy z nedávné tiskové konference v Klubu novinářů v Praze se zástupci SČVU. Vyplývá z něho, v podstatě, nepřipravenost i neochota představitelů svazu k dialogu a zatvrzelost svévolných dezinformací ... (za poznámku by stála i prezentace členů prezidia svazu při takových příležitostech!).

začíná se frekventovat pojem "nátlaková skupina", "jisté centrum" apod.

Umělecké svazy jsou svým způsobem **n o v i n k o u** naší doby. Neznala je antika ani renesance, gotika ani baroko, obešla se bez nich dokonce např. i Francie minulého a začátku tohoto století, jak se zdá - bez újmy na velikosti uměleckých výkonů své doby... Je-li tedy dnes, u nás, takové instituce zapotřebí (i, o to by se mohly vést spory!), tedy rozhodně ne jako instituce dohlážitelské a direktivní, ale tvůrčí a stimulační, vytvářející optimální podmínky pro tvořivý vzruch, soutěživost a konfrontaci názorů; jako instituci ochraňující své členy a pečující o jejich práva, včetně práva na zveřejňování výsledků jejich práce. Tak rozumíme úlohu svazu a tak mu rozumí i autorský zákon: totiž jako dobrovolné organizaci autorské. - Pojmy jako "výběrový" či "registrace" - jehož obsahem je ve skutečnosti forma určité duchovní segregace, bychom marně hledali v právních normách a ustanoveních autorského zákona. V těchto intencích také hodláme, jako občané tohoto státu, postupovat a v případě pokračující intolerance a zatvrzené zlovůli vedoucí svazové elity v budoucnu, využít i možnosti **ž á d a t o u s t a v e n í d r u h é h o a u t o r s k é h o s v a z u**.

Hejde nám však, v první řadě, o vyvolávání polemik, rekriminací ani resentmentů. Naše přítomnost, zde, je především aktem dobré vůle a všeobecně pociťované potřeby ke konsolidaci poměrů v oblasti výtvarné kultury, cestou její hluboké **d e - m o k r a t i z a c e** a smysluplné **r e s t r u k t u r a - l i z a c e**. O tom bychom chtěli mluvit, i když - upřímně řečeno - raději s volenými orgány svazu než s jeho jmenovanými pracovníky ... (na to dr. Špilka podotkl, že je jmenován

i volen).

Jakápak "výběrovost", když ani nevíte, co kdo dělá? - Konečně, vznik "nového svazu" byl podmíněn prvořadě kritériemi politickými! Za celých 18 let své existence se svaz nedokázal vyrovnat s kvalitativním přístupem v řešení této otázky - stačí si např. přečíst jen seznam nově přijatých členů ve V.K. č. 5, 6 z minulého roku - a srovnávat... Stále tentýž nekvalitativní klíč, stále tatáž dřevní intolerance k celým desítkám malířů a sochařů, především starších generací, kteří svoji nespornou uměleckou kvalitu prokázali svým celoživotním dílem včetně nesčetných veřejných realizací celospolečenského významu! Lepší to však není ani v přístupu ke generacím mladším; tak např. na současné členské výstavě Mánesa je z vystavujících 222 malířů a sochařů pouze 12 do věku 35 let!

Jistě, ve světě umění vždy byly a budou výhrocená názorová a tvůrčí stanoviska a metody práce (k prospěchu věci!) i osobní averze a výhrady; to vše je v rovině tvůrčího zaujetí a privátních sklonů zcela normální a přirozené. Jakmile je však takový přístup i n s t i t u c i o n a l i z o v á n a stává se normou institucionálního jednání (a právě o to v tomto případě jde!), přestává být okamžitě jen privátní záležitostí jeho nositelů, a přerůstá okamžitě do oblasti s p o l e č e n s k é a stává se tak obludností, ke které nelze mlčet. S těmito praktikami začínají mít své neblahé zkušenosti - bohužel - již i generace střední a nejmladší ...

Demokratizací svazu, nerozumíme jen jakousi vnější, kosmetickou úpravu, ale skutečnou přestavbu svazu ve všech jeho oblastech a činnosti: počínaje zrušením segregáčního dělení svazu na "členy" a "registrované" (a věnováním pozornosti i těm, kdo ani "registrováni" nejsou!), dále organizační

strukturou svazu - především ve velkých městech (v Praze!), přes výstavní politiku, ediční a publicistickou činnost až k redakčním radám, obsazení míst šéfredaktorů a způsobu vytváření a práce komisí všeho druhu! (viz společné návrhy a požadavky obsažené v dopisech sjezdu). Zde nestačí j e n dobrá vůle! - Postavíte-li, pane doktore, k soustruhu sebe-uvědomělejšího dělníka, přesvědčeného o správnosti vytýčeného plánu i nezbytnosti včasného plnění jeho ukazatelů, nebude-li o d b o r n í k e m , bude produkovat jen zmetky; přinejlepším polozmetky ... (V této souvislosti bych se chtěl dotknout otázky údajně připravovaného obnovení svazového čtrnáctideníku věnovaného především aktualitám současného výtvarného života, teorii a kritice.) Po 18 letech! Proslýchá se lecos i o obsazení místa šéfredaktora. Má jím být údajně bývalý šéfredaktor Signálu ... Jako důvod bývá udávána nezbytnost někoho, kdo by "vedl věc do provozu"; prosím, necht' je tedy pověřen funkcí technického redaktora (třeba s platem šéfredaktora!). Šéfredaktorství odborného časopisu však musí vykonávat nezbytně profesionál, odborník na co nejvyšší úrovni, těšící se obecné důvěře výtvarnické obce. Zde není třeba příliš hledat a experimentovat: poměrně v nedávné době jsme takové časopisy měli; a byl to především měsíčník Výtvarné umění, dodnes hodnocený jako odborné periodikum nejvyšší evropské úrovně!).

Demokratizací svazu rozumíme tedy jeho hlubokou restrukturalizaci a p r v o ř a d o s t o d b o r n o s t i a z o d p o v ě d n o s t i na všech stupních jeho řízení. A také uplatnění faktoru přirozené autority, vyplývající jak z kvalit mravních, lidských, tak i z přesvědčivé úrovně umělecké. Vše ostatní zůstává jen manipulací a formálností.

Čestmír Kafka, malíř

(Diskusní příspěvek malíře Josefa Jíry ke sjezdu SČVU -
přečten)

Vážení přátelé, vážení soudruzi,

ptám se sám sebe, jakým právem zde toto všechno mohu říkat. Právem čtyřiceti let své práce této zemi, právem toho, že moje generace se označuje pomalu jako "prašivá", generace z 50% postavená mimo Svaz, generace lidí, kteří prožili válku ve školní lavici, prožili osmačtyřicátý a osmašedesátý rok, generace bolavá sama sebou a ztrátou tolika velkých iluzí a hodnot, a přesto dosud tvořící s věrností své zemi. A oporou mi zde je Prohlášení světových umělců, které pozval sovětský spisovatel Č. Ajchmatov k jezeru Issyk - kul vloni na podzim; za padesát sedm let svého života jsem poprvé slyšel něco tak závažného - cituji: "... budoucnost a osud lidstva nemůže být závislý jenom na rozhodování politiků, ale úlohu zde musí sehrát i lidský génus, síla fantazie talentovaných tvořivých lidí..." - a s tím se naprosto ztotožňuji.

Dovolte mi, abych i zde, na sjezdu výtvarníků, začal tím, co mě vůbec přivedlo před půl rokem k mému veřejnému vystoupení článkem v RP - Klíč k našim dveřím...

Potkávám své bližní, mladé profesionální kolegy, a s pozdravem zní otázka: "Jak prodáváte?" - s pocitem studu a smutku si vzpomínám na ta naše setkávání před třiceti lety, kdy s pozdravem zněla otázka úplně jinak: "Co maluješ, jak maluješ?"

Slyšíte, prosím, tu strašnou kvalitativní změnu? - Kam se poděla ta upřímnost dělat umění i za cenu materiálního strádání ... no, už to zní jako směšná, zastaralá selanka, velkohubě mluvíme o zbyrokratičtění v hodnotách umění, třeba

na Západě, a s despektem tomu říkáme KOMERCE. Ale jakým právem? A pod jakými hesly chceme tu NAŠÍ deformaci hodnot pojmenovávat?

Udělali jsme si na "výrobu" umění instituce. Ne s uměleckou, ale umělou hierarchií hodnot v podobě sinekur na uměleckých školách, svazech, fondech, včetně masové organizace zasloužilých a všelijak přesloužilých umělců.

Vím, že v naší socialistické společnosti instituce jako Svaz má své zákonité opodstatnění - ale bez deformací...

Dovolují si zde tvrdit, že současná struktura Svazu je protiumělecká i protisocialistická - a že je naprosto nedemokratickou organizací ve svém samozvaném rozdělení umělců na svazovou elitu a naprosto bezprávný a bezprizorní fondový plebs. A to, prosím, je nemravnost!!! S tzv. pseudoideologií a různými angažovanostmi, za kterými se skrývá úplně obyčejné nízké živnostnictví a kšeftaření.

N a ž d é o p r a v d o v é u m ě n í j e a n g a ž o v a n é - a umění je, prosím, rodu duchovního a to se nedá, bohudíky, naprogramovat, ani naučit, ani naplánovat, a ti, kteří se o to pokoušejí, jsou z hlediska času a dějin naprosto směšní.

Domnívám se, že naše společnost je ke kultuře dosti štědrá, ale v co se proměňují ty veliké finanční částky? Kdo určuje jejich proměnu v kulturní hodnoty? Politik nemusí být vždy znalec umění, proto má na to své ODBORNÍKY - a co na to odborníci? "Ti", kteří zneužívají této důvěry pod jakoukoli rouškou, jsou v podstatě výrobci, distributoři i objednavatelé v jedné osobě. - Mluví obrazně, doufám, že mi je porozumí, nerad bych použil adresný příklad. (!!!)

A co kritika?, která ať jakoukoliv formou, ale přece

jenom se měla ozvat k otázce výzdoby nových prostorů Národního divadla. To prosím nebyl oblaetní "kultúrák", ale záležitost všech kulturních lidí našeho národa. Nikdo se ani neobtěžoval vypsáním veřejné soutěže.

Zvykli jsme si jedni na pohodlí, druzí na nepohodlí - vím, že to nelze přesypat tak, biblicky řečeno - že první budou poslední a poslední prvními.

Ano, vyměníme, dejme tomu, personálně 60% předsednictva svazu, ale kým? Budou to skutečně lidé s novým myšlením a morálkou?

Mládí, prosím, není žádná přednost. Víme, jak lehce je zranitelné, ale stejně lehce manipulovatelné. Neřešme generační problémy, ale pokusme se naopak o syntézu ke vztahu k tradicím našeho umění. Beseda nebo Mánes byli Besedou a Mánesem - kde nešlo o generační problémy, ale o dobrý kumšt.

Nečekejme, že nám cestu někdo ukáže. Ani kunsthistorici to nevyřeší. Umění vytvářejí pouze umělci, a ti všichni ostatní, včetně politiků tento fakt jenom mohou zpracovávat a z něho vycházet. Nikdy ne naopak! Potom už se nejedná o umění, ale o služku pro všechno.

A proto ještě než skončím, žádám Vás všechny, aby tento sjezd konečně odhlasoval zřízení pražské pobočky Svazu a každoroční konfrontační výstavu v Praze a ve všech krajských městech. To pokládám za jednu ze základních věcí k ozdravení našeho výtvarného života.

Děkuji vám za pozornost.

Josef Jíra

(Diskusní příspěvek malíře I. Bukovského ke sjezdu SČVU -
nečten)

Kolegyně a kolegové, vážení hosté,

dovoľte mi, abych se z pozice poměrně ještě mladého, přesto však už dlouholetého člena svazu vyjádřil k některým aspektům činnosti naší organizace.

Před více než deseti lety posteskli si na besedě členů předsednictva svazu s mladými umělci ve Špálově galerii v Praze malíř Vladimír Šolta, že on a jeho kolegové nemají pro samé funkce vlastně vůbec žádný čas na malování. Zajímavý postřeh, že? O to zajímavější, že až právě na Šoltu, který mezitím tragicky zahynul, všichni ostatní, kteří se tehdy této besedy zúčastnili, zaujímají v prakticky nezměněné sestavě i nadále ty nejdůležitější funkce ve svazové struktuře. A to ne jednu, ale tři, čtyři i více funkcí, které si mezi sebou občas prohazují a tím vytvářejí dojem, že dochází k nějakým změnám. Vznikl tak jakýsi klub funkcionářů, jakýsi svaz ve svazu, do něhož nejen řadoví členové, ale ani funkcionáři krajských organizací nemají prakticky žádný přístup.

Tento nepřirozený stav způsobil, že neexistuje a není ani prakticky možná jakákoli kontrola rozhodnutí, která tato úzká elitní skupina přijímá. To mělo za následek vznik vzájemné nedůvěry mezi vedením svazu a ostatním členstvem, která se stále víc a více prohlubuje; o ztrátě morální prestiže svazu mezi tzv. registrovanými výtvarníky ani nemluvě. Vytratila se jakákoli informovanost a na její místo nastoupilo protektorství a mentorování. Kdybych chtěl být sarkastický, řekl bych, že jediné, čím se řadový člen našeho svazu liší od prakticky bezprávných umělců registrovaných u fondu, jsou

pozvánky na výstavy, které dostává od výstavního ústředí, úmrtní oznámení zemřelých členů svazu, jež mu zasílá sekretariát, a právo platit 120,- Kčs ročních příspěvků. Situace je dokonce taková, že členové nejen že neznají vlastní statuty, ale nemají prakticky možnost je získat.

To má samozřejmě své důsledky. Během let absence jakékoli kontroly došlo u těchto funkcionářů ke ztotožnění své soukromé osoby se svazem jakožto institucí. Každý sebemenší pokus o polemiku, diskusi nebo nedej bože kritiku je vykládán jako nepřátelský čin, a to namířený nikoli proti nim osobně, ale proti svazu, společnosti a socialistickému zřízení vůbec. Rovněž jakákoli odchylka od estetické normy, kterou stanovili, je označena stejně. Řada kvalitních umělců byla takto v podstatě vyobcována z výtvarného života a donucena pracovat v jakési poloilegalitě. Celá jedna generace výtvarných umělců byla tímto způsobem prakticky zlikvidována.

Znemožněním názorových střetnutí, diskusí a pracovních konfrontací byl fakticky zbrzděn a okleštěn vývoj našeho výtvarného umění. Neexistuje platforma, na níž by se střetávali a poznávali mezi sebou příslušníci různých generačních vrstev a názorových zaměření. Pokud nějaké takové kontakty jsou, je to věcí spíše náhody. O kontaktech mezi jednotlivými uměleckými disciplinami (literatura, hudba, divadlo, kino), které dříve byly nejen běžné, ale byly neodmyslitelnou a nutnou součástí kulturního a uměleckého života, ani nemluvě.

Za této situace, která není ničím jiným než kvaziestetickým diktátem úzké skupiny vyvolených postižených syndromem neomylnosti, může ovšem docházet, a také dochází, k nekritickému vynášení jedněch a potlačování či opomíjení druhých, a to nezřídka z důvodů nízouměleckých.

S tím souvisí i problém zakázaných či předčasně ukončených výstav. Jako příklad může sloužit třeba třetí etapa přírůstků Národní galerie ve Valdštejnské jízdárně v březnu 1983, kterou na osobní nátlak některých členů předsednictva nepovolilo ministerstvo kultury otevřít a zahájit, takže výstava se z 'technických důvodů' nekonala. Paradoxní ovšem na tom je, že jádro této expozice, rozšířené o dva nejmladší výtvarníky a pět slovenských kolegů, bylo v téže roce vystaveno s mírným úspěchem na Podzimním salonu v Paříži.

Svaz sám ovšem výstavy samozřejmě nezakazuje, to mu ani nepřísluší. Vyvolává ovšem situace, při nichž si zákaz vynutí na kompetentních institucích.

V jiných případech nejen že se nepostaví za své členy a jiné vystavující umělce a nepodpoří je svou autoritou, ale naopak podpoří často zcela iracionální důvody výtvarně neorientovaných pracovníků státních a společenských institucí. Jako příklad může posloužit třeba terezínská výstava v roce 1960. Tato protiválečná a navýsost humanistická výstava byla z důvodů naprosto nepochopitelných označena jako *p* odporující naší kulturní politice.

Hovořil jsem již o vzájemné nedůvěře panující mezi členy svazu na straně jedné a jeho vedením na straně druhé. Tento neudržitelný stav je třeba změnit. Je třeba, abychom se naučili přistupovat k sobě navzájem s úctou a respektem k názoru toho druhého. Je třeba, aby besedy u kulatého stolu nemusela pro nás organizovat televize, ale aby byly nezbytnou a přirozenou samozřejmostí našeho svazového života. Je třeba, abychom pochopili, že názory polemické či kritické nejsou aktem nepřátelským, ale že jsou živou vodou pro přirozený a bohatý rozvoj našeho umění. Je třeba, abychom se naučili účtě

jednoho k druhému.

Kdyby tomu tak nemělo být, těžko bych asi uvěřil, že slova o nápravě chyb a o řešení palčivých problémů našeho svazu byla míněna opravdově a vážně. Těžko bych uvěřil, že sliby, tolikrát vyřčené a nikdy nesplněné, budou právě teď splněny. Proč taky?

Ivan Bukovský
malíř

(Diskusní příspěvek malíře T. Rafla ke sjezdu SČVU - nečten)

Vážení delegáti, vážení hosté!

O tom, co mne netrápí, mluvit nemusím. Budu tedy mluvit o tom, s čím nejsem a nemohu být smířen. Je to otázka vzájemné informovanosti, znalosti toho, co kdo dělá, vzájemné umělecké důvěry, vzájemných kontaktů, což všechno, až na řídké výjimky neexistuje. Podle mého názoru je to důsledek úpornosti vedení Svazu, s jakou lpí na svém monopolním právu rozhodovat o tom, co je a co není umění, a to, co podle jeho názoru umění není, odsunout do polohy osamění, izolace a obecné neznalosti. Většinou s připomínkou, kterou jsme tady několikrát slyšeli, že jde o nezvládnutý experiment, umění zhlédnuté na západě.

Jedná se o omyl! Každý asi mluvíme o něčem jiném! Tady se totiž neustále mluví o umění, které lze objednat, zaplatit, kterým lze řízeně kladně působit na společnost, aby v budoucnu byla lepší! Proti tomu nic ovšem nemám, a ani nemohu. Ale uvědomme si, že naproti tomu existuje umění, které spontánně reaguje, nebo se snaží reagovat na život takový, jaký je. A že nežijeme stále v růžovém snu, ani v naší socialistické společnosti, nemusím snad zdůrazňovat! Jsou malíři, umělci, kteří malují, tvoří z pocitu nutnosti, hledají způsoby výpovědi o složitém životě, který je, znovu musím zdůraznit, složitý i u nás, mylí se, a nebo nalézají, experimentují, ale především hledají. Jestli ovšem máte pocit, že právě tohle umělci nepřísluší, pak mluvím zbytečně. Jak chcete hledat podle předem stanovených jízdních řádů? A to je celý problém nepochopení té části mladé generace, ale i všech starších, která se nevejde do svazových kritérií, a jejíž

výsledky jsou pak označeny za nebezpečné vlivy a výstřelky.

Tito umělci se však přece nedají vyškrtnout jenom proto, že tvoří jiným způsobem! A měli by mít, když už nic jiného, jako všichni ostatní, právo své výsledky vystavit.

Podle mého názoru se přece celá tvář umění nečá předem určovat, ale je vždy prospěšnější sledovat, jak přirozeně vzniká!

To, že u nás neexistuje možnost konfrontačních výstav, umožňujících doopravdy poznat, co v ateliérech vzniká, je podle mého názoru zásadní chyba a deformace. Limochodem je zajímavé, že na Slovensku zrovna taková výstava probíhá. To jsou u nás v Čechách opravdu tak odlišné podmínky?

Snahu poctivě vystavit vedle sebe obrazy, sochy, grafiku, které malujeme, sochaříme, tiskneme jsme několikrát projevili. Říkám my - minulá mladá - dnešní střední generace. Chtěli jsme ze své potřeby takové výstavy vytvořit, ovšem vždy bez úspěchu. Co je na tom tak nepřijatelného pro vedení Svazu, to dodnes nevím a nechápu. Ovšem vím, že tato snaha a potřeba - otevřeného rozhovoru umělce se svými kolegy, ale i stejně otevřeného rozhovoru umělce s divákem, je čím dál silnější.

Z toho důvodu, ale i z mnohých dalších, protože v našem výtvarném životě jsou i další bolavá místa, jsem se před časem podepsal pod materiál pro předsjezdové a sjezdové diskuse střední generace. Protože jsme však nebyli se svými názory sami, ale bylo zde ještě prohlášení mladších i starších výtvarníků, vznikly na závěr Společné návrhy a požadavky všech generací výtvarných umělců, které jsem podepsal také.

Byl jsem potom v únoru na schůzce s vedením Svazu, na kterou jsme byli my podepsaní pozváni. Ale pouze členové Sva-

zu, i když se problémy, o kterých jsme psali, dotýkají i umělců, registrovaných ve Fondu, a to v mnoha směrech dokonce citelněji. Ze strany předsednictva Svazu tam ovšem zdaleka nebyli všichni, což pouze svědčí o důležitosti, jakou asi této schůzce připisovali. Diskutovalo se tam o mnohém, ale nedozvěděl jsem se nic podstatného! Co z našich návrhů je pro vedení Svazu přijatelné, co ne a proč! Chtěl bych se tedy tuto odpověď dozvědět zde, na platformě sjezdu. Co ano, co ne a proč!

Tomáš Rafl
malíř

(Diskusní příspěvek malíře J. Dvořáka ke sjezdu SČVU - nečten)

Vážení přítomní!

Již celou řadu let, kdy patřím mezi členy Svazu českých výtvarných umělců se při nejrůznějších příležitostech setkávám se svými kolegy výtvarníky, kteří do jeho řad nebyli přijati, přestože závažnost výsledků jejich práce by podle mého přesvědčení napomohla kvalitativně rozšířit jeho členskou základnu. Je nutné zamyslet se nad tímto problémem se snahou o odhalení jeho kořenů. K tomu nás musí vést naše spoluzodpovědnost za další vývoj morálních a estetických hodnot výtvarné kultury a celé společnosti. Narážím zde v samém začátku na nezbytnost otevřeného a nezaufjatého pohledu, k němuž musíme v dané situaci přistoupit. Jedna z příčin negativního vývoje v uplynulém období tkví nesporně v práci uměleckých komisí. Chtěl bych se při této příležitosti především vyjádřit k problematice Komise pro práci s mladými výtvarnými umělci, v níž jako člen pracuji od jejího ustavení. Náplní práce této komise by mělo být objektivní posuzování výtvarné hodnoty a společenské závažnosti předložených prací nastupující generace a s tím spojená finanční výpomoc ve formě stipendií. Tento typ spolupráce je předpokládán v rozmezí několika let, která jsou pro začínající autory odrazovým můstkem k jejich další umělecké činnosti. Podotýkám znovu, že by mělo jít o spolupráci a s tím souvisící výměnu názorů. Vždyť šlo a stále jde vesměs o absolventy vysokých škol uměleckého směru, kde je naplněn předpoklad profesionálních odborných znalostí. Jenže již samotné složení komise mladých napovídá, že nejde o tak jednoduchou záležitost. Část mladých je držena na pomyslné, ale přece pevné pátí uzdě členů z řad řídících orgánů

Svazu. Sílu opratí je možno pocítit vždy, je-li předložen ná-
zor vymykající se úzkoprsmým a zjednodušeným představám o ide-
ovosti a angažovanosti díla. Je paradoxní, že i přes tyto
své "vymoženosti" funguje komise pouze jako poradní orgán
Svazu. Tak je spolehlivě zabezpečováno, aby neproskočily tak-
zvané škodlivé tendence - ve skutečnosti však tvořivý duch a
rozlet, jenž tak neodmyslitelně patřil a bude patřit k mládí.
Z toho zjevně vyplývá, že již ve zrodu komise nebyla mladým
členům přiznána důvěra v jejich schopnost samostatně posoudit
kvalitu prací svých vrstevníků. Za těchto okolností se nabí-
zí otázka, zda v daném případě nedochází ke zkreslování ce-
lého smyslu a náplně činnosti komise. Z toho pak pramení
vzájemná nedůvěra. Ale proč? Vždyť pomáhat mladé generaci se
dá pouze formami jí blízkými, v nichž nemá místo mentorování,
formalismus a nezdravá nadřazenost. Nadřazenost může sloužit
vzájemným generačním vazbám, jejichž absenci již delší dobu
cítíme. Měla by být samozřejmá příležitost vyzkoušet si
vlastní představy, samostatnost rozhodování a odpovědnost
za své činy. K tomu však nedochází a jen tak si lze vysvět-
lit, proč celá řada schopných lidí byla uměle postavena mimo
Svaz. Byli zbaveni práva ke konfrontaci a jejich izolace
se neustále prohlubuje. Na druhé straně - tedy ve vedení Sva-
zu - došlo k úplnému vymýcení kritiky, v ovzduší skupinové
solidárnosti zeslábla vzájemná náročnost a naopak zesílily
obramné a vzájemně si nahrávající vztahy. Kam se vytratila
etika a morálka, tak neodmyslitelné pojmy, důležité pro zdra-
vý vývoj jakékoliv lidské činnosti? Nelze se divit důsledkům
těchto tendencí, například klesajícímu zájmu o výstavy na-
šeho oficiálního umění doma i ve světě.

A proto se ptám:

Podle jakých kritérií se bude řídit výběr nových členů Svazu, zejména u dříve narozených?

Jak vedení Svazu bude řešit vzniklou situaci, kdy mnozí, nesporně kvalitní autoři, stojí mimo jeho zájem a naopak ti "opatrní" sklízí jeho přízeň?

Meměly by na prvním místě stát upřímnost, objektivnost a profesionální závažnost díla?

Nejde jen o zájem jednotlivých autorů, ale především o pohyb celé společnosti. Pro ni je nepostradatelné, aby mohla posoudit vše, co se v ní rodí a jaké myšlení ji může obohatit. Tedy nesmí platit hledisko zaujaté skupiny lidí, která si činí nárok na neomylnost. Nedojde-li ani v současné situaci k podstatným změnám ve vedení Svazu, nelze věřit tomu, že potřeba demokratizace je myšlena upřímně. K těmto zásadním otázkám se musí při našem jednání najít odpovídající prostor a neutopit vše v záplavě zpráv a zbytečných frází, jak bylo v poslední době zvykem. Jedině skutečně široké plénum je schopno volit členy vedení Svazu a jednotlivých komisí na časově omezené období. Jak jinak se může dostavit přirozená autorita tak potřebná k obnovení vzájemné důvěry?

Svým příspěvkem se připojuji k požadavkům, které jsou obsaženy v dopisech starší, střední i mladé generace, s nimiž bylo vedení SČVU seznámeno.

Děkuji vám za pozornost.

březen 1987

Jaroslav Dvořák
malíř

(Diskusní příspěvek malíře J. Rážíčky ke sjezdu SČVU - nečten)

Vážení soudruzi!

Všichni bychom raději mluvili o umění.

Dnes však musíme mluvit o jiném. - Právě proto, abychom napříště mohli mluvit o tom, o čem chceme.

Naše organizace - Svaz českých výtvarných umělců - se dosud nestala fórem rovnoprávných členů.

V dosavadních stanovách byl pouze nezávazně naznačen jednací řád. A i ten, který v nich byl od založení Svazu obsažen, nebyl v některých zásadních bodech respektován. Je to, jako kdyby vlak jezdil bez řádu jízdního. Všichni by sice měli zaručené právo cestovat vlakem - a přece by se po kolejích sunula poloprázdná souprava. - Vezli by se pouze vlakvedoucí se strojvůdcem a průvodčím. Možná by nezapomněli na pár lidí, kteří by hráli roli cestujících.

Z našeho jednání vzejde nová sestava lidí, která bude řídit svazovou mašinu. Je to důležité, IDO bude řídit - ale věřte, že bude dost jedno, kdo to bude, nerozhodneme-li i o závazném řádu. Bez této zásadní maličkosti se náš vlak nikdy nerozjede jako expres. Nebude prostředkem, kterým se naše umění dostane do světa. Zůstane jen usípanou, loudavou lokálkou.

Až na dva zásadní body pomínu lákavou diskusní oblast toho, co bylo uděláno špatně. Není to podstatné z toho prostého důvodu, že na to není čas. Budeme-li jen přetřásat minulé roky - ty přáští nebudou o nic lepší.

ZA PRVÉ!

V paragrafu 9, ve třetím odstavci dosavadních stanov se píše, že základní organizační složkou SČVU jsou krajské orga-

nizace, které mají tyto orgány:

a) ČLENSKÝ SCHŮZ; b) VÝBOR KRAJSKÉ ORGANIZACE.

PRÁM SE - co bylo po celou dobu existence SČVU základní organizační složkou pro 893 členy Svazu, kteří žijí v Praze?

PRÁM SE - prostřednictvím čeho měli tito členové v dvouměsíční lhůtě přednést návrhy a připomínky k přípravě sjezdu a k návrhu kandidátky do Ústředního výboru a Kontrolní a revizní komise?

Toto právo je v 11. paragrafu, třetím odstavci.

~~PRÁM SE~~ uložit novému Ústřednímu výboru do tří měsíců založit pražskou organizaci SČVU. A ve stanovách upravit bod ČLENSKÝ SCHŮZ tak, aby bylo závazné, že se mají sejít minimálně jednou za rok.

Jsem členem Svazu od roku 1981. Za tu dobu byly v Praze svolány pouze dva aktivity a to jenom v situaci, kdy bylo potřeba odsouhlasit delegáty na sjezd. Lonská takzvaná SEDMÁNÍ do tohoto nelze počítat, protože byla společná pro členy Svazu i pro evidované - neměla tedy právo o čemkoli jednat.

Dále NAVRHUJI uvést do nových stanov závaznou povinnost ZVEŠTIT SEZNAM NAVRŽENÝCH DELEGÁTŮ sjezdu SČVU minimálně tři týdny před volbou.

Nyní ZA DRUHÉ!

V 6. paragrafu svazových stanov se píše o PŘIJÍMÁNÍ ČLENŮ.

Druhý odstavec říká: o návrhu na přijetí člena rozhoduje většinou hlasů Ústřední výbor SČVU s konečnou platností.

V této souvislosti se mi připomněly Brechtovy verše:

... Nebylo by jednodušší, kdyby vláda

lid prostě rozpustila a

zvolila si jiný?

My máme stanovy, které tento paradox učinily zákonem.

V jiných organizacích o přijetí hlasuje členská schůze.

U nás si Ústřední výbor vybírá takové lidi, od kterých očekává osobní podporu. Takový stav je společnou ostudou nás všech.

NAVHRUJI tento bod ve stanovách upravit tak, aby napříště o přijímání nových členů rozhodovaly členské schůze krajských organizací a městské organizace v Praze.

V případě schválení navrhovaných úprav by měl sjezd též odhlasovat preventivní opatření, že do doby, než nadřízené orgány schválí novou úpravu stanov, budou v platnosti stanovy dosavadní.

Nedohodneme-li se v těchto bodech, zůstaneme členy s omezenou svéprávností, za které musí stále někdo rozhodovat. Obdobné je to v požadavcích na naše umění.

Z různých míst vycházejí zas a znovu obavy, že práce mnohých autorů není dost OPTIMISTICKÁ.

Je to, jako kdyby sedíme na PŘESTOPENÉM KOTLI, který NEMÁ ŽÁDNÝ tlakoměr ani pojistný ventil.

PROČ ?!

Abychom nepropadli pesimismu!

Lepší je NEVIDĚT A NEBOLEČET!

S radostí ČEKAT, až se kotel roztrhne.

Jindřich Růžička
malíř

(Uplatňování protikandidáti proti některým navrhovaným členům
v BČVU - čteno, neodhlasováno)

Spilka - Švec

Simota - Bauch

Kalátinec - Libenský

Káňa - Kánzák

Kilián - Jára

Fojtík - Liesler

Mikula - Čepelák

Jiránek - Zet

Jiroudek - Ronovský

Karmazín - Cuhel

Grimm - Dvořák

Vavrys - Bukovský

Riedelbauch - Rittstein

John - Vysužil

Chudomel - Kerčík

Moldř - Pištěk

Krybus - Adamec

Sacka - Růžička

Fecharová - Mlušíčka

Závěr

Stručná zpráva o některých sporných a konfliktních momentech v průběhu sjezdu SČVU

1. den Dopoledne před sjezdem schůze delegátů - členů KČ. Zde referováno mj. i o dopisu, který přišel na adresu sjezdu (text: "Delegátům sjezdu "výběrového" SČVU - Praha). Dopis má prý 50 stran a není tedy možné ho číst. Na adresu komunistů z předsednictva prý přišla řada anonymních výhružných dopisů. Vše prý nasvědčuje tomu, že všechny tyto písemnosti míří z jednoho centra. Na schůzi byl též odhlasován jednotný postup všech členů KČ v průběhu sjezdového jednání. Zahájení.

Procedurální otázky:

- Protinávrh (Dukovský): hlasovat o členech komisií jednotlivě.
- Přehlasováno.
- Návrh, aby diskusní příspěvky nepřesahovaly 10 minut. Akceptováno bez hlasování.
- Návrh na změnu programu: číst všechny přihlášené příspěvky. Spilka: nelze zaručit, že bude dostatek času - nečtené příspěvky na závěr sjezdu odevzdat. - Bez hlasování.

(Tuto část hlasitě komentoval J. Jára: "Tak a právě teď jsme to všechno prosrali, je vám to jasné?!")

Na závěr prvního dne požadavek: rozdat seznam kandidátů do ÚV.

Spilka: kandidátku dostanou všichni zítra ráno při prezenci.

2. den Při prezenci rozdána kandidátka. Při zahájení jednání Spilka: návrhová komise přijímá náměty do 10,00. Desátá hodina uplynula v průběhu diskuse. Protinávrrhy jsme ve spěchu napsali v průběhu přestávky, která následovala - předáno návrhové komisi.

J. Jára osobně intervenoval u s. Kempného, aby bylo umožněno

přečíst dopis "Delegátům sjezdu ...". Bylo přislíbeno. Podle původního požadavku bylo trváno na tom, aby Karoušek přečetl celý text - i když bylo jasné, že přesáhne limit deseti minut. V průběhu čtení dopisu v sále narůstal šum a další projevy nezájmu, soběžně s tím mizela srozumitelnost čtených slov a posléze volání: "Deset minut! Deset minut! Sami jste to tak chtěli!" Karoušek čtení ukončil.

Osud dalších příspěvků: písemné přihlášky do diskuse jsme jako jedni z prvních předali u předsednického stolu. V průběhu jednání tajemník Spilka měl přihlášky stále před sebou, pročítal je a premisťoval jejich pořadí.

Hlasování o členech ÚV.

Spilka oznámil, že návrhová komise dostala sedm protikandidátek, což je ovšem mizivý počet proti celému počtu delegátů a není tedy potřeba na tyto hlasy brát zřetel. Byla snaha toto prohlášení zvrátit, ale tajemník Spilka o této věci - bez hlasování - odmítl dál jednat.

Při následující volbě jsme se ve všech případech zdržovali hlasování (celkem 7). V řadě případů se přidávaly ojedinělé hlasy (nejvíce u Aleny Černákové něco přes 20 hlasů). Po "volbě" na hlasitý nátlak (J. Jíra) Spilka vyzval Mikulu, aby přečetl seznam protikandidátů. Mikula přečetl část těchto jmen a skončil slovy: "Vidíte, že volili sami sebe."

Dále bylo dosaženo toho, že Spilka přečetl jména přihlášených do diskuse a názvy jejich příspěvků. Ukázalo se, že tím náhodným karetem jsme se dostali až na konec celé složky, která obsahovala 24 položek.

Kontrolní a revizní komise SČVU
 Kontrolní a revizní komise ÚV KSČ
 Ministerstvu kultury ČSR
 Na vědomí předsednictvu SČVU

stížnost na porušení stanov SČVU a na průběh volby delegátů
 na sjezd SČVU, připravovaný na březen 1987

Podle § 7 stanov SČVU je právem a povinností členů tvorbou a
 další aktivní činností uvádět ve skutečnost posláná a úkoly
 SČVU dané stanovami. Proto se na vás obracíme s následující
 stížností.

1) Podle § 10, odst. 2., písm. c stanov SČVU je změna stanov
 SČVU vyhrazena sjezdu delegátů. Podle platných stanov v ná-
 sledujícím § 11, odst. 3, je početní klíč volby delegátů sta-
 noven poměrem 1:5 členům SČVU. Tento klíč byl však v mezi-
 sjezdovém období změněn způsobem, který stanovy vylučují. De-
 legáti byli voleni 1:7. Provedená volba tudíž stanovám neod-
 ovídá, je neregulární a počet delegátů na sjezd je neúplný
 a nereprezentativní.

2) Samotné předložení kandidátky neodpovídalo závažnosti celé
 akce. Cyklostylovaný seznam delegátů byl předložen na dva-
 cet minut vyhrazených na volbu. Kandidátka se nestala před-
 mětem diskuse, která by umožnila prezentaci názorů z pléna
 a pozvolnou krystalizaci jejího složení na základě vzájemné
 důvěry kandidátů a jejich voličů. Voličům nebylo umožněno po-
 soudit oprávněnost kandidátů zastupovat členskou základnu na
 připravovaném sjezdu.

Formální přístup dosavadního vedení SČVU potvrdila nakonec i skutečnost, že téměř dvě třetiny volených se na schůzi nedostavili z nejrozmanitějších důvodů. Doufáme, že si vedení SČVU uvědomuje, že kdyby takto postupovali voliči, byla by schůze fraškou.

Tento způsob volby je v rozporu se zásadami socialistické demokracie a neumožňuje konfrontaci názorů z pléna, proto žádáme svolání nové schůze. Odmítáme volbu způsobem protikandidátů, a žádáme o řádný způsob volby právoplatných kandidátů, skutečně zastupujících své voliče. Dodržení volebního klíče 1:5 považujeme, vzhledem k rozsahu problematiky a novým společenským úkolům, které by měl sjezd řešit, za nezbytné.

DODATEK

Z bodu 1) jsme dodatečně ústním podáním zjistili, že snad existuje úprava stanov, kdy předsednictvo má právo měnit klíč k volbě delegátů. Nové Stanovy, kde je tato úprava obsažena, nebyly však členům SČVU nikdy distribuovány, ani nebyly jinak k dispozici. Proto máme za to, že v obou bodech je naše stížnost oprávněná. Tato úprava má pak za výsledek další zmenšování podílu členské základny na rozhodování Svazu a umožňuje předsednictvu jakoukoli manipulaci ve svůj prospěch.

V Praze dne 11. 1. 1987

Přílohy: 1) podpisová listina: 2 strany

2) seznam podepsaných

Seznam podepsaných ke stížnosti na průběh volby kandidátů
pro sjezd SČVU a porušení stanov SČVU

ak. mal. Josef Jíra	ak. mal. Miloslav Marschal
ak. soch. Václav Frýdecký	ak. mal. Zdenka Marschalová
ak. soch. Čestmír Kudrunka	ak. mal. Ivana Svobodová
ak. mal. J. Morálek	ak. mal. Tomáš Rafl
ak. soch. Vojtěch Adamec	ak. soch. Hojzír Freclík
ak. mal. Oldřich Smutný	ak. mal. Jarmila Janájková
ak. mal. H. Počarová	ak. mal. Marie Elaboliilová
z.um. ak. mal. Vladimír Tesař	ak. mal. Pavel Mühlbauer
nár.um. ak. mal. Jan Bauch	ak. mal. Eva Sandlerová
z.um. ak. mal. Josef Liesler	ak. mal. Michal Tomek
ak. soch. V. Kýn	ak. mal. Boris Tesař
ak. mal. Vladimír Novák	ak. mal. Fr. Hodonský
ak. mal. Kadrnožka	ak. mal. Jiří Ríha
ak. mal. Bedřiška Markovičová- Uždilová	ak. soch. Petr Oriešek
ak. mal. Ladislav Maroušek	ak. mal. Jindřich Modráček
ak. mal. Petr Šmaha	ak. soch. Vr. H. Novák
ak. mal. Karel Vaca	ak. mal. Petr Poš
ak. mal. J. Eobek	ak. mal. M. J. Černý
ak. mal. F. Doležal	ak. soch. Boh. Zemánek
ak. mal. František Ronovský	ak. mal. Václav Turek
ak. mal. Jaroslav Šerých	ak. mal. Jaroslava Pešicová
ak. soch. Jiří Kačer	ak. soch. Hana Wichterlová
ak. soch. Jan Hendrych	
ak. mal. Ivan Sukrovský	
ak. mal. Michael Rittstein	
ak. mal. Ivan Čuhel	
ak. mal. Jan Holoubek	

(Dopis malíře J. Jíry tajemníkovi ČOVU PhDr. F. Spilkovi,
po skončení sjezdu)

Malá Skála, 27.2.67

Vážený pane tajemníku,
Františku Spilko,

Na sjezdovou večeři nebo oběd jsem už ani nešel - zašel
jsem pro pejska a ochočil Prahou po ukončení akce "CHIL"
v knežském klášteře.

"Kdo byl splněn pane plukovníku?" Ano! Akce "CHIL" skon-
čena - přepínám. .. přesto Vám nebo tobě Františku Spilko,
musím pár slov napsat, abys nebyl tak úplně spokojený se spl-
něním akce: Sjezd výtvarných umělců.

V té běžné praxi bojové techniky jsi obstál. Chci jen
ale připomenout, že jsi velel řádové armádě, v pevných pozi-
cích s děly a kulomety, proti amatérské guerile, jejíž zbraně
byly zanedbatelné nic, ale čisté svědomí - vím, to jsou věci,
které u vojska, jako asi u politiky, jsou zbytečné - prostě
není to Váš resort pane plukovníku Spilko - přepínám! A na
vojně se slouží a plní rozkazy; k tomu ti mohu pogratulovat,
ale jsi špatný psycholog, Františku, a asi jste měli před
touto akcí značný strach.

Po přečtení toho nešťastného dopisu (s kterýmžto činem
jsem absolutně nesouhlasil, ale podřídil jsem se) jste měli
opět, ale úplně všecky trumfy v rukou - mohli jste vyhrát
"fair play" - ovšem kdybyste uměli být frajeři a riskovat.
To jest kdybyste dovolili - připustili - o protikandidátech
hlasovat. Náhoda, po opravdu ubohém "přečtení" dopisu Ka-
rouškem, byla v sále taková, že bysme dostali na "frač" -
ale demokraticky a ne ranou pod pás! - tak to jsi kamaráde

posral.

Psýchu jsem pochopil v sále: ti všichni vámi přepečlivě vybraní delegáti, i z krajů, přece museli zas mamíně domů přivést předsedu a dobrého živnostníka a ty jsme, hlavně už já svým chováním a stanoviskem, tak nasírali, že nás z 60% nenáviděli. A ten zbytek se styděl za to, že už oni nikdy nezažijí ten luxus svobodné volby.

Ale co hlavní ti chci říct a co jsem si chození večerní Prahou uvědomil. Děkuji Pánubohu, že to takhle dopadlo. Při představě, že bych tam musel mezi těmito lidmi sedět, byla děsivá a pro malíře se to rovná sebevraždě. A to druhé je až trochu škodolibé - ten knojník, ve kterém to je, budete muset vykydat vy sami, a to vám nezávidím. Ty jsi možná dobrý člověk, ale o umění nevíš nic - jen to, že se za něj a kolem něj nechá dobře říct. Děláš tajemníka obchodníkům s uměním, umělců tam v tom stádu máš maloučko.

Zdraví tě malíř

J. Jíra

(Dopis malíře Jana Daucha Rudému právu z dubna 1987 - neuveřejněno)

Ještě ke IV. sjezdu českých výtvarných umělců

Když jsem seděl druhý den na sjezdu českých výtvarných umělců - jako čestný host bez práva hlasovacího - poslouchal to úřední jednání o umění a pozoroval lhostejně naslouchající sál, přeskočil jsem v myšlenkách o víc než půl století zpátky. Napadlo mě, jaké to byly v umění divné časy. Žádné sjezdy v nádherných sálech, žádné dlouhé referáty, žádné fondy, registrace. Pár spolků. Sešli se malíři a sochaři, mladí i starší lidé, v kavárně, a každý si v sobě nesl to svoje planutí, bez kterého není umění. Diskutovalo se do noci. Ti co k sobě měli nejblíže se sdružili ve spolek - a dělali svou práci. Mladé talenty vybuchovaly mládím a dychtivostí říct něco o světě, v kterém jano žili. O tom životě světa, o svém vztahu k velké revoluci v umění té doby. Špála, Pilla, Hrenčík, Čima, Gut Freund byli tehdy mladí lidé ještě málo známí. Dnes jsou jejich díla v našich galeriích. Udělali tu svou velkou práci jako neklidní a vášniví současníci své doby. Mezi malířem, sochařem a jeho dílem nebyla žádná instituce ani úřad, ale jen ta horkost a potřeba zápasu v dramatu tehdejší doby. A z atmosféry takové družnosti, sportu, nesouhlasu, z napětí mezi umělci - kritiky, a z přátelství výtvarníků s básníky, spisovateli, herci a muzikanty - z toho všeho se formovaly individuality a vznikalo moderní české umění.

Když se z dobrovolné práce, z prodeje obrazů, vlastně skoro z ničeho, postavil Mánes, stalo se z něho středisko práce a myšlení. Pilla dělal Volné směry, na ty se čekalo, hrnul se tedy mezi nás celý svět moderní avantgardy. A zároveň se tam na vysokou duchovní úroveň zvedalo naše umění,

kteřé se dralo z minulého provincialismu na roven tomu velkému tažení a troubení Francouzů, Španělů, Severanů, Němců.

Myslel jsem na tu tehdejší mladou a střední generaci, jak se postupně vyhranovali ve velké nezávislé individuality - a díval jsem se na to úředně sezvané dnešní znuděné shromáždění pod klenbou gotického chrámu. Byla tam zárcující většina výtvarníků z krajů, menšina výtvarníků z Prahy. Pro mne samé neznámé tváře s výrazem lidí, kteří si povinně přišli cosi odsedět a odposlouchat. Snad mezi nimi byli lidé, kteří po něčem touží, s něčím nesouhlasí. Ale nebylo to vidět. Jevili se mi jako trpný a poslušný zástup, který přišel schválit cosi předem připraveného. A zabezpečit si pro další období nerušený, odsouhlasený klid pro svou dobře zaběhnutou a průměrnou výtvarnou činnost, až se vrátí do svých krajů, okresů a obvodů.

Po sjezdu znovu pročítám záznamy diskusí. Čtu třeba velké stěžování na adepty malířství u přijímacích zkoušek, na jejich nevzdělanost. Nebo kárání a napomínání za to, že řádně studují co mají a zároveň kdesi vystavují co nemají - a divím se. Nevím, jací jsou dnes jejich učitelé, jakou autoritu si u žáků vydobyli svým dílem a postavením v kultuře. Ale vzpomínám na dobu svého studia. Naši učitelé, Štursa, Hynais, Švabinský a další byli velké osobnosti tehdejšího kulturního života. Měli jsme k nim respekt. Ale zároveň i kritický vztah, což se vůbec navzájem nevylučovalo. Rozhlíželi jsme se po světě a měli jsme už dávno jiné názory než naši učitelé. Samozřejmě jsme dělali jiné věci u Švabinského a jiné doma a ty svoje rebelie jsme vystavovali. V tom nám nikdo nebránil. Bylo to přirozené střídání generací. A byli jsme zpočátku také nevzdělaní. Ale vzdělání, suma vědomostí, nebylo rozho-

dující. Rozhodující byl talent, osobitost mladého malíře nebo sochaře. Kdo takové individualita byl, velice rychle dokonil znalosti. A to, myslím, platí vždycky - i dnes.

Důležité je, aby mladí měli na co reagovat, aby jejich generační předchůdci byli osobnosti. A aby se vyvíjeli a sdružovali svobodně, podle vlastní volby. A třeba v generačním nesouhlasu se svými profesory.

Ostatně, vídám se někdy s mladými výtvarníky, kteří vypa-
dají úplně jinak než ti lhotejší posluchači referátů na sjez-
du. Mají rozhled, mají svoje myšlenky a stejný zápal jako
jsme mívali v mládí my. Konkrétní představy o nezbytných
změnách ve výtvarném životě by rádi realizovali a chtěli by
mít možnost vystavovat v salonu mladých, jaké bývaly dřív.

Mají úctu i kritický obdiv ke generaci svých předchůdců,
vynikajících výtvarníků, které jsem však na sjezdu neviděl.
Klavi s obdivem o Miroslavu Chlupáčovi, Vladimíru Preclíko-
vi, Františku Ronovském, Otobranu Šoubkovi, Věře Janouškové,
Zdenku Falc rovi, Bohdanu Kopeckém, Adrienně Šimotové, Karlu
Malichovi, Ľestmíru Mařkovi, Josefu Čírovi, Stanislavu Holí-
balovi a dalších. Zároveň se hlásí o teoretický časopis jako
jsme kdysi měli Volné směry, v němž by psaly svobodné kri-
tické osobnosti, lidé vzdělaní, nároční a odvážní.

Zdá se tedy, že spíš než mladé výtvarníky okřikovat,
je třeba umožnit těm nadaným a aktivním, kterých je dost, aby
se sdružovali, diskutovali na svých fórech a vystavovali
ve skupinách jako kdysi my.

Uvažoval jsem uprostřed toho sjezdového sálu, že ze vše-
ho nejhorší v umění je právě souhlasící poslušnost, neodváž-
nost, lhotejnost, pasivní mlčení. To vede k průměrnosti,
k udušení každé iniciativy, k přenechání osudů umění úředníkům.

Kdybych byl měl na sjezdu výtvarných umělců právo hlasu,
které mi nebylo povoleno, byl bych hlasoval pro myšlenky,
které jsem zde vyslovil.

Jan Bauch

Čestomalínská 23

Praha 6 - Bubeneč

Shromážděné dokumenty ke IV. sjezdu Svazu českých výtvarných umělců byly vybrány především z těch hlasů a stanovisek, jejichž smyslem bylo kritikou zlepšit dosavadní organizaci a činnost svazu. Společnou základnou všech, kteří si kladli za povinnost přispět těmito snahám, byla mravní odpovědnost za stav a další vývoj naší výtvarné kultury. Po uspořádání sjezdu SČVU se texty tohoto svazku stávají svědectvím historie. Některé z otevřeně předložených podnětů a připomínek vedení svazu před sjezdem projednávalo, některé z návrhů začlenilo do hodnotící zprávy i do programu své další působnosti; jiné prosáklly alespoň do povědomí umělců. Budidlem, nakolik byly oprávněné návrhy, připomínky a požadavky vzaty v potaz, stane se teprve budoucí činnost svazu výtvarníků. Tím spíše, že plénium sjezdu nebylo seznámeno ani s texty jemu adresovaných rezolucí, ani se všemi v tomto svazku shromážděnými příspěvky, přihlášenými do diskuse.

Předsjezdová aktivita i mimo organizovaný rámec byla pozitivním hlasem. Pro ty, kteří o výtvarnou kulturu pečují, přinesla jistě i poučení, kolika sil je možno využít pro její rozkvět. Byla prospěšnou lekcí také pro samotné umělce. Očivila hlouběji zakotvenou soudržnost představitelů různých uměleckých generací, posloučila jejich vzájemnému poznání a připomenula potřebnost profesionální solidarity při názorové toleranci, která prospívá umělecké obci a uplatnění výsledků její tvorby ve prospěch rozkvětu celé společnosti.

Příloha

s výčtem zjištěných zakázaných

a uzavřených výstav

v období od r. 1972 - 1987

- 1976 Poslední výstava mladých. Byla na ni připustěna řada autorů jako: Jetelová, Kalbrštát, Šmaha atd.
- 1972 Souborná výstava Č. Mařky, Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava - zakázána z iniciativy SČVU
- 1972 Výstava skupiny absolventů AVU vystudovaných kolem r. 1969 (asi 10 autorů) - nepovolena
- 1974 Výstava díla prof. Giroučka - povolena menší polovina bez Strouhala, Ranného, Kovala, Vl. Gebauera, Kodonského
- 1977 Aktiv mladých ve Špálově galerii s představiteli Svazu. Nesouhlas mladých s tím, že nemohou rozhodovat o svých věcech sami. Sliby ze strany představitelů Svazu o pravidelných výstavách mladých a zapojení mladých do práce Svazu nebyly nikdy splněny
- 1978 Konfrontace, výstava asi 20 mladých autorů v Ústavu mikrobiologie v Brči - zakázáno zásahem Svazu
- 1980 Terežín, výstava malířů J. Sozanského, E. Berana, J. Bukovského, I. Dolejška, L. Janěčka, P. Kováře, O. Kulánka - za přispění SČVU ^{přetvářka} uzavřeno
- 1980 Ze společné výstavy Gebauera, Jetelové a Roučky, zásahem sochaře J. Mány vyloučena Jetelová, představiteli Svazu příslibená výstava nebyla nikdy uskutečněna
- 1980 Výstava Setkání (asi 20 autorů starší generace), zámek Plasy - nepovoleno SČVU
- 1980 Výstava Č. Mařky v Orlové - nepovoleno SČVU

- 1981 Malostranské dvorčky (asi 40 autorů převážně nejmladší generace) - uzavřeno za souhlasu Svazu a asistence SNB a STB
- 1981 Výstava Objekt (fotografie a serigrafie I. Haffky), GI Brno - nepovoleno SČVU
- 1982 Staroměstské dvorčky (asi 20 autorů). Svaz se k přípravě výstavy, přestože byl vyzván k spolupráci, nevyjádřil; proto M. hl. m. Prahy výstavu raději nepovolil
- 1982 Tři a tři - výstava tří registrovaných a tří neregistrovaných mladých výtvarných umělců, Dobříš - nepovoleno SČVU
- 1982 Kájenka (asi 15 autorů) - týden před ukončením uzavřeno na telefonický příkaz
- 1982 Setkání, výstava v tenisovém areálu Sparty ve Litoměřicích (asi 20 autorů) - uzavřeno při vernisáži za asistence SNB a STB; druhého dne dovestováno
- 1982 Předčasné uzavření výstavy K. Nepraše a J. Sopka v Dobříši
- 1982 Výstava fotografií v Dobříši z ulice Sozanského, Bláhy a Berana v Hostě - předčasně ukončena
- 1983 Výstava sochaře M. Pauzera v Dobříši - nepovolena
— Sp SČVU, na zásah malíře Schlesingera
- 1983 Výstava v Gongu ve Vysočanech (19 autorů střední generace) - výstava uzavřena za týden, podle instrukcí

ní listiny o "nevhodných autorech" sestavené ŠČVU
pro kulturní instituce a zařízení

- 1983 Jeden pohled na československé umění, muzeum města Paříže (asi 10 autorů) - nepovoleno za spolupráce ŠČVU a MČ ČSR
- 1983 Chmelnice Kutějovice - Symposium (17 autorů všech generací) - zlikvidováno a zdevastováno třetí den po otevření, za asistence SFB a STB
- 1983 Výstava Prostor, architektura, výtvarné umění, Ostrava, Černá louka - zakázáno "z technických důvodů" z iniciativy ŠČVU; tři dny před předpokládaným zahájením výstavy zrušen celý náklad katalogů v hodnotě 100.000,- Kčs a dán do stoupy
- 1986 Výstava V. Janouška v Brně, Malé galerii Stavoprojektu - zakázána za spolupráce ředitele ústavu se ŠČVU (malíř F. Chmelář)
- 1987 Výstava žáků a absolventů AVU, Mikrobiologický ústav, Brno - zakázána po otevření za spolupráce vedení podniku a profesorského sboru AVU

Výčet zakázaných nebo uzavřených výstav není zdaleka úplný.
Tendence omezování a zákazů prokazuje vzrůstající tendenci.

